

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

VOL.LXI Balandis - April 29, 1976 Nr.18

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Kauno senamiesčio vaizdas.

Vytauto Čiplies nuotr.

BLEFŲ POLITIKA

Kissingeris mokėsi iš praeities

Kai Valstybės Sekretorius Kissingeris Dallas mieste pareiškė, kad JAV nesutiks (will not accept) su toliu esančių Kubos intervencijom užsieniuose, mes pastebėjome balandžio 8 d. Savaitinėje Apžvalgoje, kad tai blefas kurio ... sovietams neapsimoka išaiškinti. Juk visi žino, kad kubiečiai ne tam nusidangino į Afriką, kad sustiprintų savo pozicijas prieš JAV, bet tai padarė sovietų pavidimu. (Lygiai taip pat kaip jie ruošiasi užimti nepriklausomybę gavusią prancūzų Somalią, dabar vadina Afars ir Issas. To krašto Djibouti uostas kontroliuoja pietinį iplaukimą į Raudonąją jūrą. Jo apsaugai prancūzai dar paliko vieną savo brigadą, kuri vargiai ar galės ilgėliau išsilaikyti prieš platesnio masto sovietų apginkluotą ir kubiečių vadovaujamą partizanų sąjungą.) Nepaisant to, Amerikos viešoji nuomonė ir kongresas yra prieš JAV įsikišimą Afrikoje.

Kissingeris skaičiavo, kad jis vis dėl to gali pagrąsinti -- we will not accept -- nes gi sovietams neapsimoka išaiškinti jo blefą. Jau dabar per gyvenome beveik stebuklą: kongresas krašto gynimo reikalams (laivų statybai) pa-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

skyrė daugiau negu administracija prašė. Už tat pasakyti, kad mes nepaisome, ką tu ten plepi, būtų tik paskatinimas ginklavimosi lenktynes padidinti ir pagreitinti, kas sovietams nebūtų naudinga. Kad Kissingeris teisingai galvojo, įrodymą gavome po dviejų savaičių. Praėjusios savaitės pirmadienį Kubos valdovas F. Castro pavadinė Fördą ir Kissingerį melagiais, norinčiais atskomybę už Kubos įsimašymą į Angolą primesti sovietams: 'Kubos sprendimas (intervenuoti Angoloje) buvo mūsų abso liuti atsakomybė. Sovietų Sąjunga ... niekados neprašė į tą kraštą pasiųsti bent vieną Kubos karį'.

Gali sakyti, kad čia blefas prieš blefą. Castro žino, kad ir po tokio jo 'prisipažinimo' JAV tikrai nepasius savo marinių kariams iš Angolos išpašyti. Abu blefai, nors skambėjo karingai, iš tikro gali prisidėti prie tarptautinės padėties nuraminimo.

Faktinai blefas yra neatskiriama diplomatijos dalis nuo pat jos pradžios. Juk ir lenkai, pastatydami mums ultimatumą užmegsti diplomatinis santykius su jais, blefavo. Pradėti karą dėl to

juk būtų juokinga, lygiai kaip ir neturėti su jais santykių, kada visos naujos pokario valstybės atsidūrė mirtiname pavojuje. Tačiau blefas po blefo gali netekti savo naudos, ypač jei juos gali permatyti. Šiandien Kissingeris jau atsidūrė tokioje būklėje, kad ne tik DIRVA gali lengvai išaiškinti jo Kubos blefą, bet jis net susilaukė priekaištų, kad visa jo politika yra tik permanentinis

blefas. Taip bent skelbia NEW YORK magazinas savo balandžio 12 d. laidoje: KISSINGER'S BLUFF CALLED.

To straipsnio autorius -- Aaron Latham -- mini Kissingerio disertaciją daktaro laipsniui gauti: 'Pasaulio tvarkos atstatymas -- Metternich, Castlereagh ir taikos problemos 1812-1822 m. m.' Čia reiktų pastebėti, kad kunigaikštis Metternichas (1773-1859) buvo ilgametis Austrijos užsienio reikalų ministeris, kuris vadovavo Europos santvarkos atstatymui po Napoleono karų nepaisant to, kad pati Austri

PRISIMINKIME
ROMĄ
KALANTĄ

Gegužės 14 dieną sueina ketveri metai kai jaunuolis ROMAS KALANTA Lietuvoje, Kaune, skęsdamas ugnyje, reikalavo Lietuvai laisvės ir dėl jos mirė.

Gegužės 18-19 d.d., laidojant didvyriškai mirusį, dešimtys tūkstančių jaunuolių Kaune, nešdami tautines vėliavas, kartojo ir kartojo velionio mestą šūkį -- Laisvės, Laisvės Lietuvai!

Demonstrantai sovietinio saugumo pareigūnų buvo žiauriai hušami, areštuojami ir teisiami. Po to, Kalantos pavyzdžiu, deginosi dar 10 žmonių.

Šiems didvyriškiems žygiams prisiminti ir aukoms pagerbti šių 1976 m. gegužės 9-15 -- SKELBIAMA ROMO KALANTOS SAVAITĖ.

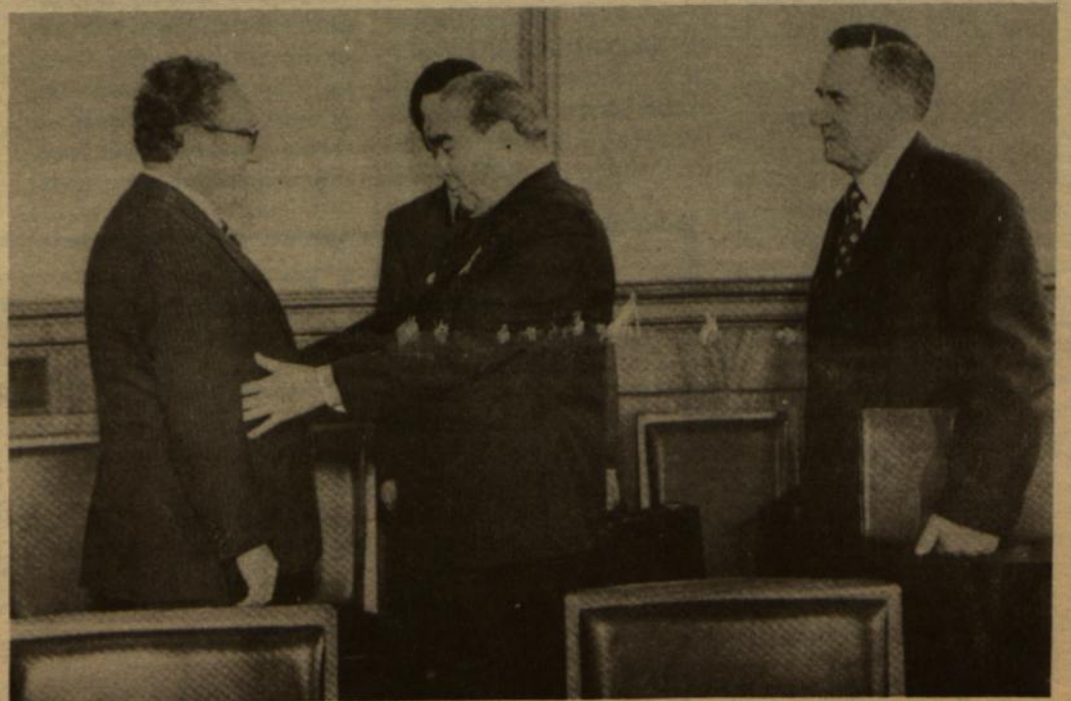
Visuomenė, ypač jaunimas kviečiama viešai prasmingai paminėti šiuos įvykius.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas

ja buvo labai nepajėgi valstybė. Viena iš jo pasisekimo paslapčių buvo sugebėjimas visus įtikinti, kad jis esąs kiekvieno derybų partnerio geriausias draugas, kuriam tik vienam galima pasitikėti. Taip tikėjosi net ir pats Napoleonas.

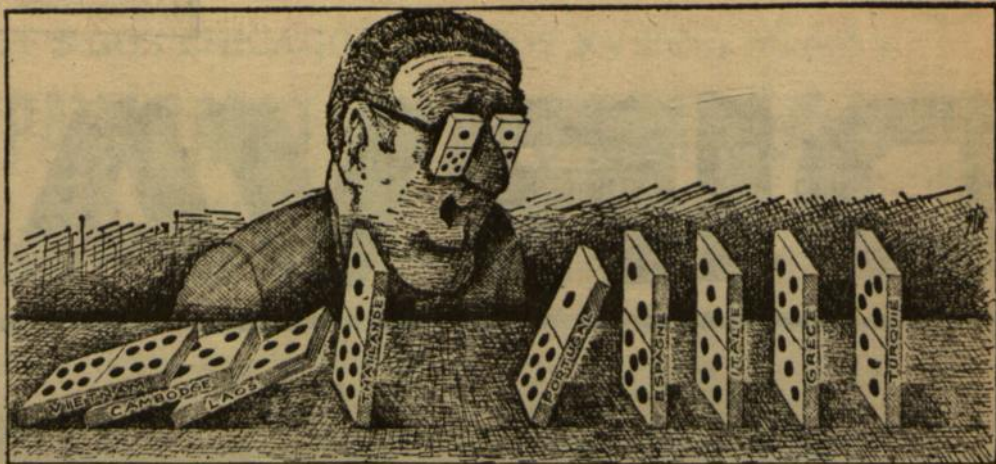
Lygiai taip pat elgėsi ir Kissingeris Artimuosiuose Rytuose, kur jis broliavosi ir su Egipto Sadatu ir su Si-

(Nukelta į 2 psl.)

Kissingeris, Brežnevas ir Gromyko... "Pereikime prie rimtesnių dalykų..."

SAVAITINĖ POLITIKOS *Apžvalga*

BLEFŲ POLITIKA...

(Atkeita iš 1 psl.)

rijos Assadu, o izraelitai turėjo jį laikyti geriausiu savo draugu, jau vien dėl kilmės.

Panašiai Kissingeris laikėsi ir vidaus politikoje. Jis itin kinėjo liberalius žurnalistus, kad jis su jais, bet kad jo pareiga likti Baltuose Rūmuose, nes tik jis gali pasipriešinti tamsiom Nixono užmačiom. Žinodamas, kad dauguma diplomatinio korespondentų slapta svajoja kada nors atsisėsti Valstybės Sekretoriaus kėdėje, jis papirko jų palankumą... prašydamas jų patarimų. Į jų patarimus jis nekreipė jokio dėmesio,

— istorinio kompromiso — valdymo kartu, nepaisant to, kad neseniai net 52,7% visų italų buvo nusiteikę už tokį kompromisą. Iš naujų rinkimų geresnių pozicijų tikisi ir socialistai su socialdemokratais. Laukdamas to "compromesso", komunistų vadas Enrico Berlinguer, 54 m., kas sekmadienį veža savo žmoną Letizią į bažnyčią išklaudyti mišių... Situaciją nebloggeriai apibūdina sekanties FIAT b-vės pirm. Gianni Agnelli pareiškimas: "Kai kurie žmonės absurdiškai galvoja, kad komunistai įėję į valdžią jau sekančią dieną įves savo diktatūrą. Tikroji problema yra ne tai, ką komunistai, bet ką mes darysime. Mes pramonininkai nebėgame ir kviečiame sekti mūsų pavyzdžiu." Kol kas emigracija į Kanadą padidėjo 20%. Agnelli, kuris pastatė sovietams didžiausią automobilių fabriką pagal Fiat pavyzdį, savo privačiu lėktuvu gali išskristi paskutinę minutę, mažiau pasiturintieji ruošiasi eventualumams anksčiau. (vm)

bet korespondentai buvo jo pusėje, manydami, kad jie prisideda prie JAV užsienio politikos suformulavimo. Neatrodė, kad Aaron Latham būtų buvęs jų tarpe. Aaron cituoja iš Kissingerio disertacijos:

"Kai caras 1813 m. kovo 8 dieną jau desperatiškai paklausė, ko Austrija iš tikro nori, Lebzelter (Metternicho pasiuntinys) šalta atsakė, kad pats caras turėtų suformuluoti bendrus pasiūlymus kaip derybų bazę. Tada caras apibrėžė kario tikslus, kurie apėmė ir visų buvusių jo teritorijų grąžinimą Austrijai... Tokiu būdu Austrija kaip pačių rusų pasiūlymą, atgavo tai, ko Prūsija negalėjo sau išreikalauti."

Panaši situacija buvusi š.m. sausio 20 d., kai Kissingeris nuvažiavo į Maskvą susitarti dėl atominių ginklų apribojimo (SALT), kad nutildytų savo detentes politikos kritikus Amerikoje. Bet nūdien caras (Brežnevas) buvo užėmęs Metternicho pasiuntinio poziciją. Jis laukė Kissingerio pasiūlymų, pats tylėdamas. Tuo būdu, jis gavęs tai, ko nebūtų gavęs reikalaujamas. Kissingeris pasiūlęs sovietams teisę per 5 metus pasistatyti 275 Backfire bombonešius, bet apribojo amerikiečių teisę turėti kiek nori "skraidančių bombų" - cruise missiles. Jų negalėtų turėti povandeniniai laivai ir tik 25 normalūs laivai galėtų jas turėti. Amerikos laimei Brežnevas ir to pasiūlymo nepriėmė. Jis laukia dar jam geresnio, tačiau Kissingeris vargu ar galėtų dabar jį pravesti. Anot Aaron Latham, Kissingeris namuose įkalbinėjęs Fordą sutikti su mažesniu raketų skaičiumi JAV-bėm, tačiau atsidūręs momentui Vladeivastoje vienas su Brežnevu, Fordas savo iniciatyva

pasiūlė turėti po lygu skaičių (2,400) ir Brežnevas nelauktai sutiko.

Dabar, kai visi Kissingerio triukai pasidarė permatomai ir visi suinteresuotieji patys išstudijavo Metternicho diplomatiją, Kissingeris jau pasidarė JAV-bėm nenaudingas. Ypač kai "tricky" Nixonas turėjo užleisti savo vietą paprastam Fordui. Taip bent samprotauja A. Lantham.

Žinoma, Metternichas buvo daug laimingesnis už Kissingerį. Pirmasis turėjo laukti dešimtmečius iki jo visi blefai buvo išaiškinti. Nūdien Kissingeris turi skaičius su galimybe, kad jo blefai bus jo paties tautiečių išduoti net prieš jam juos sugalvojant. Bet tai nepakeičia fakto, kad užsienio reikalų ministeris turi būti visų pirma labai apsuksrus.

OWNER OPERATORS
WITH LATE MODEL EQUIPMENT
We haul hides East and backhaul steel. Because of additional authority we are seeking owner-operators. Good revenue and benefits.
MOMSEN TRUCKING CO.
OMAHA, NEBRASKA
402-895-3501 (12-21)

WANTED JOURNEYMEN
OR
1ST CLASS SKILLED
AUTOMATIC
SCREW MACHINE

We have immediate openings for experienced operators and/or set-up men on Acmes, New Britains, Brown & Sharps and Davenport's. Also operators and/or set up for Gear-Hobbing and Shaper Machines. Must be able to set up work from blue prints & close tolerance.

FOR 2ND SHIFT.

Good hourly rates, fringe benefits and working conditions plus an excellent group incentive plan and retirement plan.

APPLY IN PERSON, WRITE OR CALL

LAGRANGE
SCREW PRODUCTS INC.
313 East Main Street
LaGrange, Ohio 44050
Phone: 216-458-5151 (18-20)

Balandžio 13 d. Amerikos laikraščių redaktorių sąjungos susirinkimas Washingtono turėjo progos išgirsti pažiūras 3 buvusių demokratų administracijos aukštųjų pareigūnų, kurie dabar yra tos partijos kandidatų į prezidentus patarėjai, ir kurių vienas, demokratams laimėjus, gali atsisėsti Valstybės Sekretoriaus kėdėje. Tai George W. Ball, (sen Jackson patarėjas), Paul C. Warnke (kongr. Udall pat.) ir prof. Zbigniew Brzezinski (Carterio pat.). Po jų diskusijų savo tarpe, prieš tą pačią auditoriją kalbėjo Kissingeris.

Nors demokratai kritiko Kissingerio politikos vedimo stilių ir taktiką, nė vienas jų nežadėjo, jei pakeistų Kissingerį, atsisakyti nuo "detentes" su sovietais. Kissingerio stilius tik esąs per asmenišką, jis tariasi tik su keliais draugais, apie savo politiką nepainformuodamas paties Valstybės Departamento pareigūnus. Kissingerio taktika išduodanti jo susirūpinimą sovietų elgesiu, per mažai kreipiant dėmesio į kitus veiksnius. Jis užmetęs kongresui kaltę už savo paties asmenišką klaidą. Kissingeris, be to, bereikalo skundžiasi, kad JAV pasidariusios neveiklios vien dėl to, kad kongresas nutraukė lėšas Vietnamo karui ir CIA veiklai Angoloje.

Nors visi trys sutiko, kad sovietų karinė galia turi būti iš amerikiečių pusės išbalansuota, tačiau Sovietų Sąjunga ekonominiai esanti labai silpna ir taip savimi nepasitikinti, kad komunistų partijų atėjimas į valdžią Vakarų Europoje jai sukelia daugiau baimės negu JAV-bėm...

G. W. Ball, buvęs Valstybės Departamento Pasekretorius, pareiškė, kad komunistų dalyvavimas Italijos valdžioje yra tikrai galimas. Jis turįs įspūdžio, kad dauguma italų tai laiko jau neišvengiamu.

Kaip ir Ball, P. C. Warnke, buvęs Gynybos Departamento Pasekretorius, teigė, kad JAV neturėtų padrasinti komunistų priėmimo į valdžią Italijoje, tačiau jei taip atsitiktų, Italijos kompartija reikėtų skaityti nepriklausoma nuo Sovietų Sąjungos.

Brzezinski, buvęs Valstybės Departamento Politikos Planavimo narys teigė, kad Kissingerio "apokaliptinė retorika" tik pakelianti Italijos komunistų prestižą ir kliūdysianti "išvystyti, nors ir tyliai, neformalų dialogą" su komunistais, kada jie ateis į vyriausybę.

Tuo tarpu Valstybės Sekretorius Kissingeris aiški-

no, kad komunizmo pažanga kai kuriuose Vakarų Europos kraštuose paskatins panašias pastangas kitose šalyse. Tas savo keliu privės visur prie tokių vyriausybių, kurios tolimsis nuo atlantiško bendravimo ir links daugiau į neutralumą.

1948 metais komunistai pralaimėję likiminius rinkimus Italijoje tik dėl JAV ir kitų Europos valstybių didelės paramos jų priešininkams.

"Gal būt dabartinė linkmė yra nepakeičiama", — aiškino Kissingeris. "Aš asmeniškai netikiu, kad ji nepakeičiama ir net jei nepakeičiama, aš nematau, kad ji pageidaujama... Aš nematau, kad Amerikos vadai turėtų tik rankas sudėję tikėtis geresnės ateities..."

Kissingeris pastebėjo, kad komunistų dalyvavimas valdžioje ilgainiui pakeistų visą Europą. Ne per pirmus šešis mėnesius, ir gal net ne per pirmuosius 5 metus, bet po kokio dešimtmečio Europos jau nebūsiama galima atpažinti.

Tai esą dėl to, kad kompartijos esančios leninistinės, totalistinės. Todėl, nors jos ir būtų nepriklausomos nuo Maskvos, tačiau ta nepriklausomybė daugiau primintų de Gaulle's. Su juo buvo sunku susikalbėti, bet nebuvo jokios abejonės, kad kritišku momentu jis būtų Vakarų pusėje. Tuo tarpu komunistų vadas kurioje nors Vakarų Europos valstybėje būtų kaip tik atvirkščiai nusistatęs. Kritišku momentu jis būtų Maskvos pusėje. Galima tai laikyti tik niuanso pasikeitimu, bet jis turės labai didelės reikšmės.

★

Tuo tarpu pačioje Italijoje rinkimų laukiama po poros mėnesių. Jau ir patys krikščionys demokratai mato, kad nėra prasmės laukti dar metus iki dabartinio seimo kadencijos pabaigos. Kai kurie jų turi vilties, kad tie kurie balsavo iki šiol už komunistus tik buržuazinių partijų įbauginimui, dabar patys išsigąs to komunistų krikdemams siūlomo "compromesso storico"

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUSAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year \$13.00. Single copy 20 cents.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiros numerio kaina 20 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nepausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

NAUJA LAIDOTUVIŲ ĮSTAIGA VILNIUJE

S. PERMINAS

BIRŽELIS 1977 METŲ

Kalbėti apie didelį 1977 metų birželio mėnesio politinį įvykį, tai nereiškia kokį fantastišką projektą. Įvykis realus, proziškas ir itin jautrus. Tai bus trisdešimt penkių valstybių diplomatijos šefų saskrydis Genevoje. Apie tai rašo įtakingas Didžiosios Britanijos savaitraštis *The Economist*.

Birželio 1977 metų dienos bus skirtos patikrinti ar Helsinkio superdetentės dvasia įžengusi į realias formas, apie kurias garsiai šneka Helsinkio deklaracija? Atrodo, kad nekomunistinės valstybės pastatomos į paklausęjų ir egzaminatorių rolę. Joms tenka pareiga gerai pasirengti: bent kukliai, bent tyliai (kad neužrūstintų Maskvos!) pasiteirauti, kiekvieną Helsinkio deklaracijos pastraipą apčiuopinėjant: kaip kompartijų valdomos valstybės vykdo jų šefų pasirašytus įsipareigojimus?

Kiek asmenų, norinčių išvykti iš Sovietijos išvyko? (Prisimename čia ir lietuvius: T. Venclovą, Jurgutienę, daugelį kitų). Kiek laisvojo pasaulio spausdinių įleista į komunistinius kraštus, ir ar tie spausdiniai gali būti laisvai prenueruojami, kaip tatau yra su sovietiniais spausdiniais Vakaruose? (Prisimename čia *Dirvą*; teidžia ją, ir kitus lietuviškus vakariečių leidinius laisvai, prenueruoti ok. Lietuvoje). Kiek vakariečių žurnalistų, absoliučiai nevaržomai, įleista į komunistų valdomus kraštus? (Prisimename čia ir mūsų žurnalistines pajėgas; kiek tokių gali laisvai įvažiuoti ir stebėti ten viską, kas juos domina?)

Tos laisvės buvo garantuotos L. Brežnevo parašu Helsinkio deklaracijoje.

Ir deja, tai viskas, apie ką deklaracija leidžia kalbėti Birželio mėn. 1977 metų pasitikrinimo konferencijoje. Deklaracija absoliučiai neleidžia kalbėti apie sovietinių gulagų problemą, apie psichiatrines jų ligonines, apie kalėjimus už religinę praktiką, apie bausmes už asmeniškumą įsitikinimus. Trisdešimt penki valstybių šefai lengva ran-

ka pasirašė, kad visa tai jų nejaudina, kad tai "sovietų vidaus reikalas", kad apie tai jie niekad ir niekur nekalbės!

Deja, negalima nė prasižioti apie okupacines sovietines sienas, kas itin jautru Pabaltijo sferai, nes trisdešimt penki valstybių šefai ir šefukai lengva ranka patikino — tos problemos niekad ir niekur nebus keliamos ir svarstomos! (Išskirus atvejus, kad abi šalys sutiks tuo klausimu tartis. Tai, aišku, iliuzija).

Galima kalbėti apie asmens laisvų varžymą, bet ir čia, neleidžiant išvykti į laisvę, sovietai atkirs: leidimų davimas yra "vidaus reikalas". Kalbėti apie "vidaus reikalus" tabu. Net laisvos spaudos importas, yra "vidaus reikalas". Tad apie ką kalbės Birželio mėn. 1977 metų Helsinkio deklaracijos vykdymo pasitikrinimo konferencija? Vals-tybinės sienos neliečiamos, kas už tų sienų yra "vidaus reikalas"! Todėl *The Economist* tiesiai vadina Helsinkio deklaracija "is a victory for the Russians". Čia turėtų būti lingvistiška korektūra: tai ne rusų, bet komunistinės supervalstybės pergalė.

Ar laimėjo ką nors Vakarai? Sąlyginiai. SSSR tuo tarpu sutiko su Vakarų Europos politiniu pliuralizmu. Po J. Foster Dulles mirties, Vakarų Europa gyvena komunizmo liberalėjimo iliuzija. Tokią iliuziją sutvirtina, ir tuo pasaulis klaidinamas, Helsinkio deklaracija. Sako gi entuziastai: mes neturėsime antros Čekoslovakijos, antros Vengrijos! Atkerta realistai: nėra garantijų, kad nebūtų antros Portugalijos. Ir jau nekalbėjime apie Angolą!!

Faktinai gi Helsinkio deklaracija gimė dėl kisingerinės detentinės iliuzijos. Visi tie manevrai, kurių akceptas pražydo Helsinkio deklaracijoje jau įgyvendinti tarpvalstybinėmis sutartimis. Vokiečių kancleris Willy Brandt 1970 metais pasirašė helsinkinio pobūdžio sutartį su SSSR ir Lenkija; 1971 metais sekė susitarimas dėl Berlyno. Ši sutartis vokiečiams itin

Sovietiniam pavaldiniui mirus jo laidotuvis kelia rūpesčio giminėms ir artimiesiems, kuriems tenka mirusiojo kūną aptvarkyti ir palaidoti. Kaip mus pasiekia žinios iš ok. Lietuvos provincijos — statydami pramonės kombinatus, bolševikai apleido buitinę gyvenimo pusę. Laidotuvių namų iki šiol nėra vidutiniuose ir mažuose ok. Lietuvos miestuose. Žmonės neišpasakytai vargsta savo artimųjų laidotuves rengdami. Kai kur, pav. Kupiškėje, kaip jau *Dirvoje* buvo rašyta, "laidotuvių namai" yra lentinė pašiurė apžėlusį dykžolėmis ir krūmais, kur, kai kada ganosi naminiai gyvuliai.

Pastatę Vilniuje santuokų pastatą, tikrą eksperimentinį architektūrinį griozdą, šiais metais bolševikai Vilniuje pastatė kitą architektūrinį eksperimentinį griozdą, kaip jie vadina, "unikalios paskirties statinį", laidotuvių namus.

Jau yra tai šventa taisyklė, kad laidotuvių namai ir jų atmosfera, turi būti globojančios, raminančios nuotaikos, bet Olandų gatvėje bolševikai pastatė ekstravagantišką statybinių blokų raizginį, kurių išvaizda, net gi nuotraukoje, kelia nerimą ir baimę. Nelyginant, tai deformuotas žmogaus veidas Pikaso interpretacijoje.

Algimantas Alekna aprašo šį "unikalios paskirties statinį" "Literatūra ir Menas" puslapiuose (nr. 6). Atrodo, architektas Česlovas Mazūras, visiškai nesuvokdamas laidotuvių namų paskirties, taip persistengė beeksperimentuodamas, kad išgąsdino ir bolševikinius

pražūtinga. Sovietai pripažino Berlyno padalinimo status quo, bet įsigijo absoliučią kontrolę anapus Elbės, įskaitant Karaliaučiaus sritį.

Helsinkio deklaracijos siekis buvo iliuzija, kurios Vakarai negali įgyvendinti: tai asmenų ir idėjų judėjimo laisvė sovietinėje geopolitinėje terenoje. Iliuzija stovi ant prielaidos: kada šitos judėjimas bus įgyvendintas, komunistinis režimas pradės liberalėti. Tad Vakarai dėjo nepateisinamas viltis į liuzijas. Maskva, šia proga, laimėjo Vakarų pasižadėjimus nejudinti Sovietams skaudžių problemų okupacinės sienos ir jų "vidaus reikalai".

Ar nebus 1977 metų birželis absoliutus Vakarų politinių iliuzijų pralaimėjimas. Visiškas sovietinio "realizmo" laimėjimas?

(rd)

bonzas. Namas išėjo, kaip sakoma, nei velnias, nei gegutė. Korespondentas, kaip ten jau įprasta, švaistosi nieko nereiškiančiais plačiai publikai terminais: platinė koncepcija, rekreacinė zona, asketiškas išplanavimas, architektūrinis mąstymas, profesionalumas, salės tektonika, etc. Ta mandriapypkiavimų kaskada, neleidžia tinkamai suvokti pastato esmės, jo bendros nuotaikos, pastato paskirties ir formos derinio sprendimus. Matome iš platesnio aprašymo, kad laidotuvių namuose nėra būtinojo tokiam statiniui lavono paruošimo ir balzamavimo skyriaus. Tai jau artimųjų rūpestis. Numirėlis turi būti pristatytas karste, aprengtas, nuskustas, papuoštas. Tada karstas ir lavonas patenka į ekspoziciją: karstas pastatomas ant pakylės, įjungiami "dekoratyviniai šviestuvai" ir vaimikai sudedami į "rekreacinę zoną". Korespondentas nerašo apie muzikinį įrengimą, be kurio ne gali išsiversti pav. amerikinės laidojimo įstaigos. Korespondentas tačiau pamini "kiemą laidotuvių mašinoms".

Tad pusė milijono Vil-

niaus gyventojų gavo, pagyginamai labai netalpu, keilių laidotuvių salių keistokos išvaizdos "funeral home"! Kas apie tokią statybinių pažangą bei buitinių poreikių tenkinimą rašo Amerikoje? Bet pusės milijono gyventojų Vilniuje tai didžios svarbos dalykas. Ten laidotuvinės problemos kartais aštresnės už gyvenamąsias problemas.

Vienok ir čia, statyba buvo tipingai bolševikiniai — prasta. Apie tai rašo "Literatūra ir Menas" korespondentas. "Dekoratyviniai šviestuvai", kuriais statytojai norėjo palinksminti į anapus iškeldijantį pilietį, "labai nepavyko", "atlikimas toli gražu nekokybiškas" ir "prastos medžiagos" — rašo korespondentas. Tad, iškeldijamas į anapus, sovietinis nabašninkas galutinai įtikintas: sovietinė statyba negali būti be broko!

"Nekaip atrodo baldai", pastebi Algimantas Aleksa. "Prastos kokybės takas nuo gatvės link pastato", vėl nauja bėda. "Lėšų aplinkai sutvarkyti buvo skirta nedaug". "Apdailos rūšys ir

(Nukelta į 4 psl.)

Šis bei tas

SKIRPSTAS

Kiek buvo dejuota ir rašyta, bet mes vis pirmenybę teikiame politikai, o kultūros reikalus stumiam užpakalin. Nesiseka ir su Kultūros Taryba, nublėso ir nutilo, nė neišsivažiavusi darbų vagon. Nėra kas derina bei rikiuoja kultūros rūpesčius. Kartais reikia būtinai rimtos rankos ir teisingo sprendimo. Dažnam kultūrininkui gėsta entuziazmas, kai netenka pasitikėjimo savom vadovybėm, kai reikia klaidžioti ir — jokios rimtos pagalbos šioj srity nėra.

• Kai Gedimino sukakčiai poetas Bradūnas išleido puikią knygą *Pokalbiai su Karalium*, joks mūsų istorikas nebandė ginčyti karaliaus vardo. Beje, Bradūnas nuo priekaištų gerai apsidraudė: savo poezijos posmūi vis palydėjo tikrų dokumentų išrašom -rez! Tačiau vis tiek ir vėl aniem amžiam tebekartojamas kunigaikštis, nors pagal istorinius šaltinius tas žodis pasirodė vos 16 amž. gale. Buvo kunigas, konings, konig ir kt., bet kunigaikščio nebuvo. O mes net naujus vadovėlius tebeleidžiame su tokia netiesa! Gediminas ir kiti valdovai tebešaukiami vardu nebuvėliu. Taip mūsų svarbūs istorijos faktai kone tyčiom kai kieno aptemdomi.

• Dabar kita byla. Šiomet paskelbti Katalikų Bažnyčios metai, esanti sukaکتis bažnytinei provincijai Lietuvoje. Ir tuoj kilo grubus nesusipratimas. Vieni griežtai skelbia, jog 1926 m. buvo įsteigta toji provincija, o kiti, raštingesni, įsiskaito, jog prie Mindaugo jau buvo bažnytinė provincija įsteigta, dabar tik atsteigta. Aišku, kai kas nori įsisteikti lenkams, esą tik Jadvyga Lietuvą apkrikštijo (ir už tai ji turi būti šventąja), nors ji Lietuvoj visiškai nebuvo lankiusis. Tad šiem lenkų mylėtojam 13 a. Lietuvos krikšto nebuvo. Taip mūsų net dvasinė vyriausybė bando ignoruoti istorinius faktus, paniekina popiežių Inocentą IV, jo netgi šešetą raštų, rašytų Mindaugui, bažnytinės provincijos įkūrimą ir pirmą mūsų vyskupą Kristijoną. Žinia, anuomet sąlygos buvo labai primityvios, stoka kunigų, susisiektas silpnas — tad krikščionybė visoį šalį neišsiplėtė taip greitai, bet ji plito pamažu, lankėsi vienuoliai ir net statė bažnyčias, pasekėjų daugėjo. O tas Jadvygos politinis — vedybinis žygis irgi nė kiek nepaskubino tos religijos plitimo, nes kunigų lietuvių vis nebuvo. Pagal šaltinius dar 16 ir 17 a. tebevyko pagoniškos apeigos, senoji tikyba vis ilgai tebebuvo gyva. Senovėje aplinkybės buvo sunkios. Betgi mūsų Mindaugas buvo dorensnis krikščionis nei lenkų karaliai, nes štai jų karalius Boleslovas buvo ekskomunikuotas — įniršęs net nužudė Lenkijos bažnytinės provincijos primą vyskupą Stanislovą. Bet mūsų kultūrinis nuosmūkis nuginėja Mindaugo krikštą.

Bažnytinės provincijos sukaktis

V. DOMEIKA

Dirvoje, Nr. 12, buvo atspausdintas V. Meškauskos straipsnis 'Vatikanas ir Lietuva'. Mano supratimu tas straipsnis nėra pilnoka ir skaitytojams teikia netikrą vaizdą dėl bažnytinės provincijos įsteigimo. Toksai netikrumas gaunasi pas tuos, kurie negyveno tuo metu savaime krašte, arba užaugo žymiai vėliau.

Kai Lietuva pasiskelbė Nepriklausoma ir kai vedė kovas už tą nepriklausomumą, Vatikanas popiežiumi buvo Benediktas XV (1914.9.6-1922.1.22) ir vienas svarbiausių jo veiksmų lietuvių tautai buvo paskyrimas Matulaičio Vilniaus vyskupo. 1918 metų gruodžio mėn. Žemaičių vyskupas Karevičius, Kauno Katėdros, atliko Matulaičio konsekrovimo apeigas.

Pats popiežius Benediktas XV-sis niekada nebuvo Lietuvoje. Dar 1918 m. pradžioje Vatikanas pasiuntė arkivyskupą Achilę Rattį į Varšuvą apaštališkuoju vizitatoriumi, bei kai susikūrė ir ištvirtino Lenkijos vyriausybė, tai 1919 m. birželio mėn. Rattis buvo paskirtas nuncijum su teise bei prievole žiūrėti tokius pat reikalus Baltijos kraštuose – Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje.

Tokiu titulu arkivyskupas Rattis iš Vilniaus, gavęs specialų leidimą peržengti administracijos liniją, pro Vievi atvyko į laisvą Lietuvą ir pirmą naktį praleido Kaišiadorių klebonijoje.

1934 ir vėlesniais metais lankydamsi Kaišiadoryse, klebonijoje mačiau, klebono kan. Varno rūpesniu, prie sienos prikaltą memorialinę lentą, kur buvo užrašyta: 'Čia ilsėjos Jo Šventenybė Popiežius Pijus XI ir t.t.'. Aišku, jog toji lenta prikaltą po to, kai Rattis buvo išrinktas popiežium. 1922 m. birželio mėn. nuncijus Rattis buvo atšauktas iš Lenkijos. Pop. Benediktas XV pakėlė jį į kardinolus ir paliko Itali-

joje. Atšaukimas buvo siejamas su pagausėjusiais skundais prieš Rattį dėl jo 'palankumo lenkams', kuris ypatinai pasireiškė Auk. Silezijos plebiscito metu.

1922 m. vasario 6 d., 14-me balsavime, Rattis buvo išrinktas popiežiumi ir pasirinko Pijaus XI vardą.

Pirmaisiais jo popiežiavimo metais Vatikanas pripažino Lietuvą 'de jure' (1922 m. lapkričio 10 d.).

1925 m. vasario 10 d. Vatikanas pasirašė konkordatą su Lenkija, pagal kurį Vilnius ir visas okupuotas jo kraštas įėjo Lenkijos bažnytinės organizacijos. To pasėkoje Vilniaus vyskupas Matulaitis buvo priverstas atsakyti Vilniaus vyskupo sosto.

1926 m. balandžio 4 d., Popiežiaus Pijaus XI aktu, be Lietuvos vyriausybės sutikimo, įkūrė Lietuvos bažnytinę provinciją. Žemaičių Vyskupas Karevičius buvo priverstas atsakyti vyskupo sosto Kaune. Kodėl tai atsitiko? Visas kraštas kalbėjo, kad vysk. Karevičius pasakė aukštesiems Vatikanui atstovams, kad Vilniaus įjungimas į Lenkijos bažnytinę provinciją yra 'kvaila Vatikano politika'. Taip pat buvo kalbama, kad Vatikanui nepatiko vysk. Karevičiaus 'žemaitiškas' užsispyrimas ir jo patriotiškumas. Taip pat buvo tvirtinimų, kad vysk. Karevičius, norėdamas išreikšti protestą, patsai atsisakė vadovauti naujai sudarytai provincijai be Vilniaus.

Dėl sakyto veiksmų visame krašte užvirė nepasitenkinimas bei pasipiktinimas Vatikanu. Būdamas dar studentu aš pats tikėjau bloga Vatikano valia ir dalyvavau susirinkimuose bei demonstravimuose, nukreiptuose prieš tokius popiežiaus veiksmus.

Žmonės, norėdami išreikšti nepasitenkinimą, 1926 m. rinkdami Seimo atstovus, specialiai balsavo už valstiečių ir social-demokratų kandidatus ir tokiu būdu pastarieji Seime sudarė daugumą.

Savaime suprantama, kad Vatikanas, darydamas sutartis arba kitus veiksmus, turi savo tikslus ir apskaičiavimus liečiančius ne tik dabartį, bet ir ateitį. O kokie tikslai buvo kas liečia Lietuvą?

Po pirmo pasaulinio karo Vakarų demokratų politikai manė, kad Suomija, Baltijos kraštai, Lenkija ir Rumunija bus tam tikra 'sanitarinė užtvara' prieš bolševikinę banga. Yra teigiama, jog Vatikano 'palankumas lenkams' buvo susijęs su noru, kad katalikiškoji Lenkija pasilikėtų stipri atspara prieš bolševikų nešamą ateizmą. Prie tokios pat išvados prieinama, jei pažiūrėsime į Vokietijos ir Vatikano santykius. Nuo pat Bismarko laikų tik Bavarijos ir Prūsijos valstybės turėjo tinkamas sutartis su Vatikanu, o cent-

ro vyriausybė atsisakydavo užmegsti tokius ryšius. Tik Hitleriui atsistojus vyriausybės priekyje, tokia sutartis, be jokių ilgų derybų, buvo sudaryta ir Von Papan bei kard. Paccelli (būsimas popiežius Pijus XII) pasirašyta.

Antrasis Pasaulinis karas pakeitė buvusį politinį pasiskirstymą ir beveik pusę Europos pavergė rusiškieji bolševikai. Dėl to ir mes turime pamiršti 'užgautus tautinius jausmus' ir realiai vertinti susidariusią padėtį.

1945 m. rugsėjo 12 d. paskutinė Lenkijos vyriausybė nutraukė 1925 m. su Vatikanu pasirašytą konkordatą. Neteko girdėti arba skaityti, kad Sov. Rusija būtų padariusi tokį žygį dėl Vatikano ir Lietuvos konkordato. Toleruodami Vilniaus Vyskupijos egzistavimą, dabartiniai okupantai lyg papildė Lietuvos bažnytinės provincijos plotą. Vatikanas faktinai pripažino ir skaito, jog Vilnius ir jo krašto dalis yra Lietuvos bažnytinėje provincijoje ir kaip su tokia palaiko santykius.

Jeigu ateityje kiltų reikalas dar svarstyti bažnytinės provincijos klausimą, aukščiau pažymėti faktai, mano supratimu, suvaidins žymią rolę lietuvių tautos naudai.

Liekasi tik vienas dar klausimas – ar įsteigtoji bažnytinė provincija buvo naudinga lietuvių tautai? Niekas neginčija bažnytinės provincijos reikalingumą. Priklauso vien tai, kad į ją neįėjo Vilnius ir jo kraštas. Bet ir pati Nepriklausoma Lietuvos valstybė teegzistavo nepilnoj savo teritorijoje, Vilnia, Gardino ir Suvalkų sritis buvo atplėstos nuo jos. Nežiūrint to, nepriklausomybė atnešė lietuviams didelį kultūrinį indėlį. Įsteigtoji Lietuvos bažnytinė provincija, nors ir nepilnoj teritorijoje, išaugino naujus, lietuviškai nusiteikusių dvasininkų kadrus, kurie kovojo ir tebekovoja už žmogaus teises ir laisvus lietuvių įsitikinimus. Už tai pavergėjai nekenčia ir persekioja juos. Kartu su visais susipratusiais lietuvišiais, dvasiškiais neša tą patį 'jungą': yra areštuojami, kišami į kalėjimus, tremiami Sibiran, Kazakstanan, Moldavijon ir kitur. Nenoriu minėti pavardžių, bet mes visi žinome įvykius, kur už tikybinius bei tautinius reikalus, dvasiškiai - pavieniai arba kartu su kitais - buvo žiauriai kankinami ir net nužudomi.

Mes reiškiamo pagarbą ne tik tiems pavieniams asmenims, bet ir tiems, kurie juos išauklėjo tautinėje lietuviškojoje dvasioje, šiuo atveju – Lietuvos Bažnytinės Provincijos organizacijai.

Man atrodo, jog visa išeivija turėtų teigiamai dalyvauti tos bažnytinės organizacijos įsteigimo paminėjime.

Viskas susikomplicavo tik dėl to, kad Lietuvą tada val-

Dar apie Vatikaną...

V. MEŠKAUSKAS

Malonu, kad mano trumpos pastabos apie Lietuvą ir Vatikaną susilaukė platesnio atgarsio. Tiesą sakant, jas iššaukė ne minėjimo faktas, bet Bendruomenės valdybos raštas, kuris įžeidžia bent kokio skaitytojo inteligenciją. Girdi: 'Kristaus Vietininkas ... lankydamas Lietuvą ... matė ... nepalaužiamą tikėjimą ... Ir jis šios reikšmingos tikrovės neužmiršo ... Nepriklausomos Lietuvos vyriausybės ir visos tautos pastangom ... atkuria ... provinciją, tuo atbaigdamas Lietuvos laisvės troškimą.' Kad visa ta gražbylostė neatitiko tiesai, man užteko pacituoti Šapokos red. Lietuvos istoriją, kuri buvo išleista Lietuvoje ir papildomai perspausdinta Vokietijoje. Iš tos ištraukos matyti, kad Lietuvos-Vatikano santykiai toli gražu nebuvo meilės afera, ką dabar patvirtina ir p. V. Domeika.

Sykį pradėjus platesnes diskusijas, turiu pastebėti, kad nenoriu sutikti su p. Domeikos sumetimais, aiškinančiais Vilniaus pripažinimą lenkams. Tai išplaukė ne iš ateities apskaičiavimų, bet paprasto fakto, kad lenkai pagrobė Vilnių ir mes negalėjome jo atsiimti. Tokioje situacijoje Vatikanui buvo prasčiausia laikytis tarptautinės teisės papročio, kad pripažįstama ta vyriausybė, kuri pajėgia išpildyti savo išpareigojimus.

Bet kadangi popiežius nėra tik 44 hektarų valstybės suverenai, bet ir Katalikų Bažnyčios galva, iš jo norima daugiau. Mes norėjome, kad jis nepripažintų Vilniaus lenkams, vokiečiams - Silezijos lenkams, po karo tie patys vokiečiai nenorėjo, kad Vatikanas pripažintų naujai Lenkijai priskirtas teritorijas ir t.t. Vatikanas tačiau praktiškais sumetimais visados yra linkęs pripažinti susidariusią padėtį, ypač jei negalima numatyti greito jos pasikeitimo. Už tai, kai Nepriklausoma Lietuva tapo gyvenimo faktu, Vatikanui neliko nieko kito, kaip tik pripažinti ją de jure, užmegsti su ja diplomatinis santykius ir sutvarkyti bažnytinę provinciją. Tai nebuvo Kristaus Vietininko koks malonės aktas, tik pareiga pasirūpinti bažnytiniais reikalais ir pildymas.

Viskas susikomplicavo tik dėl to, kad Lietuvą tada val-

dė krikščionių demokratų vyriausybė, kuri buvo dvasiškios įtakos. Vatikano Vilniaus pripažinimas lenkams negalėjo padėti vyriausybės populiarumui, už tat ji atsiribojo nuo Vatikano, nutraukdama santykius ir toleruodama ark. Zechini apmėtytą kiaušinius Kauno Šančių bažnyčios šventoriuje. Savaime aišku, kad kas nors už tat turėjo nukentėti. Atpirkimo ožiu buvo vysk. Karevičius.

Įkūrimas bažnytinės provincijos be krašto vyriausybės žinios, buvo švelniai tariant, nemandagus žygis. Gali jį pavadinti pirmu ultimatumu, dar prieš vokiečių ir lenkų. Įdomu, kad bažnyčios valstybės konfliktas pasibaigė pirmosios laimėjimu. Dėl to, kad A. Voldemarui, tautininkų-krikdemų santykiams pašlijus, labai rūpėjo įrodyti, kad jo vyriausybė ne prieš bažnyčią ar tikėjimą. Jis pasirašė nepaprastai palankų katalikų organizacijoms konkordatą, kurio vykdymas sudarė pavojų tautininkų vyriausybei.

Vatikano personalinė politika vėliau įrodė, kad jis nenorėjo Lietuvos bažnyčios aukštoje hierarchijoje matyti tokius asmenis, kurie būtų labai susiję su lietuvių politiniu ir net kultūriniu gyvenimu. Ar ji teisinga ar ne – tai jau kita tema. Užtenka tik paminėti, kad ne tik politinėje, bet net ir moralinėje srityje, Vatikano sprendimai sukelia nemažai ginčų. Katalikų kunigo Andrew M. Greeley teigimu, šiandien pav. tik 18% JAV katalikų paiso bažnyčios įsakymo per siskyrimo, gimdymo kontrolės ir priešvedybinių santykių srityje, ir kad iš viso JAV bažnyčia pergyvena žlugimą - 'deteriotion' ...

Dėl viso to atgal žiūrint, man gėda dėl mūsų necivilizuoto elgesio su popiežiaus atstovais, lygiai kaip ir dabartinio baudžiauninkiško atsisakymo bendruomenės valdybos, kuri tariasi atstovaujanti visus lietuvius. O p. Domeikos pagarba tiems, kurie dvasiškius 'išauklėjo tautinėje lietuviškojoje dvasioje', kelia įdomų klausimą: kurioji, jei ne lietuviškoje, dvasioje iš viso galėjo auklėti Lietuvos kunigų seminarijos? Lenkiškoje? Taip buvo daroma prieš tautinį atgimimą.

VILNIUJE...

(Atkelta iš 3 psl.)

medžiagos nesudaro harmoningo įspūdžio". "Atlikta blogai"... Tai jau korespondento priekaištų kaskada. Autentiškas įspūdis "unikalios paskirties statinį" apžiūrėjus.

Smailaliežuviai vilniečiai sukūrė anekdotą: skundžiasi našlė, nugabenusi savo mirusį vyrą į Vilniaus modernius laidotuvius namus.

Parbėgęs iš Olandų gatvės sovietinis laidojimo namų, nabašninkas kalendantis ir geria, dėl drąsos, "stoličnąją".

— Tu privačiai Mazūro namuose nakvoti, — sako našlė, — juk esi miręs.

— Leisk, dūšele, pas tave nakvoti. Mozūro namai baisesnį už pragarą.

L Aidotuvų Direktorai

MAŽEIKAS & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYS MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

MACHINIST 1ST CLASS
JOB SHOP-DAY SHIFT
10 YRS. EXPER. TOP PAY.
MILLS, LATHES, & HORZ. BORING
MILL
MARLIN VALVE CO.
9129 IRVINGTON
HOUSTON, TEXAS
713-697-4747

A. A. Gen. Mikas Reklaitis

MEČYS VALIUKĖNAS

Mikas Rėklaitis, gimęs 1895 m., taurus lietuvis, div. generolas, savanoris-kūrėjas, Vyčio Kryžiaus Kavalieris, savo darbais daug davęs lietuvių tautai ir Lietuvai, vėžio ligos pakirstas mirė 1976 m. kovo 31 d. Chicagoje. Palaidotas šv. Kazimiero kapinėse (sekc. 70, blokas 20), Chicagoje.

Velionis Mikas Rėklaitis visą savo gyvenimą praėjo, kaip garbus karys, bet niekad nesibodėjo ir kitų sričių gyvenimu bei veikla. Buvo atviras visam gyvenimui, kūrybai ir pažangai. Jis buvo rėmėjas ir patarėjas Lietuvos šaulių, skautų ir kitų organizacijų veiklos. Tų ir kitų organizacijų buvo supras-tas ir gerbiamas, apdovano-tas padėkos ženklais, žymenimis.

Mikas Rėklaitis, kaip karininkas, 1919 m. sausio 15 d. įstojo į 1-ji pėstininkų pulką ir tuojau pat šio pulko sudėtyje išėjo į fronto linijas Alytuje, laisvinti kraštą nuo bolševikų. Laimėjus kautynes šiame rajone I pėst. pulkas persekiodamas besitraukiantį priešą ir daugelyje vietovių lemtingai kaudamasis žygiavo per visą Lietuvą iki pasiekė Dauguvos krantus prie Daugpilio. Vėliau šis pulkas buvo perkeltas į fronto linijas prieš Bermonto armijas ir, dar vėliau (1920 m.), prieš lenkus. Visose kautynėse velionis Mikas Rėklaitis pasižymėjo vado sumanumu, drąsa ir ryžtu. Apdovano-tas Vyčio Kryžiumi. Velionio mūšiuose su atsikuriančios Lietuvos priešais praleistieji metai šaukiasi atskiros monografijos paruošimo.

Taikos metu Mikas Rėklaitis baigė aukštuosius karininkų kursus ir aukštesniųjų kariuomenės viršininkų kursus. 1930 m. velionis buvo paskirtas DLK Gedimino pulko vadu, o po kelių metų III pėstininkų divizijos vadu. Pakeltas į brigados generolo ir vėliau į divizijos generolo laipsnį. Iš kariuomenės atleistas 1940 m. birželio 25 d., o netrukus, liepos 9 d. bolševikų suimtas ir kalintas Kauno s. darbų kalėjime, iš kurio išsilaivino 1941 m. birželio 23 d. prasidėjus Vokietijos prieš Sovietų Sąjungą karo veiksmams.

Velionis Mikas Rėklaitis Lietuvos laisvės sutemų metais buvo Lietuvai lemtingų įvykių dalyvis. Taip 1939 m. jis dalyvavo Lietuvos komisijoje tartantis su sovietais dėl Raudonosios Armijos igulų įvedimo ir išdėstymo Lietuvos teritorijoje. Jis dalyvavo Ministerio Pirmininko palydoje Maskvoje, tartantis su Sovietų komisarais dėl jų metamų kaltinimų Lietuvai ir netrukus įteikto ultimatumo. Kartą Chicagoje, tik išėjus J. Gliados 'Agonijai' į rinką, besikalbant su velioniu apie šios knygos istorinę realybę,

atsimenu, jis taip išsitarė: 'Daugelis epizodų 'Agonijoje' atpasakoti realiai, bet pav. kas liečia Miką Rėklaitį, autorius suklydo, padarydamas jį kaž kokių revoliucionierių revoliucijoje ... Tuo tarpu, kai aš, kaip ir kiti ten buvę karininkai tebuvo aiškiai tvirtesnės Lietuvos delegacijos laikysenos šalininkai. Ir tik ta prasme aš buvau įgaliotas kalbėtis su Pirmininku'.

Kaip žmogus, Mikas Rėklaitis buvo tauri lietuviška asmenybė, turėjusi savyje gilų žmogiškumą, aštrų galvą, fenomenalinę atmintį ir pagarbą kitam žmogui. Prieš keletą metų, organizuojant Illinojaus valstijos valdžios agentūrą (Vistą) su uždaviniu padėti vyresnio amžiaus šio krašto piliečiams, velionis buvo pakviestas vienu pirmųjų lietuvių į šios srities darbuotojus. Menu, su koku ryžtu ir malonumu jis sutiko imtis šio darbo, pareikšdamas, nieko neesą gražesnio, kaip pagelbėti kitam žmogui, dargi lietuviui, jo dienos sunkumuose ir kliūtyse.

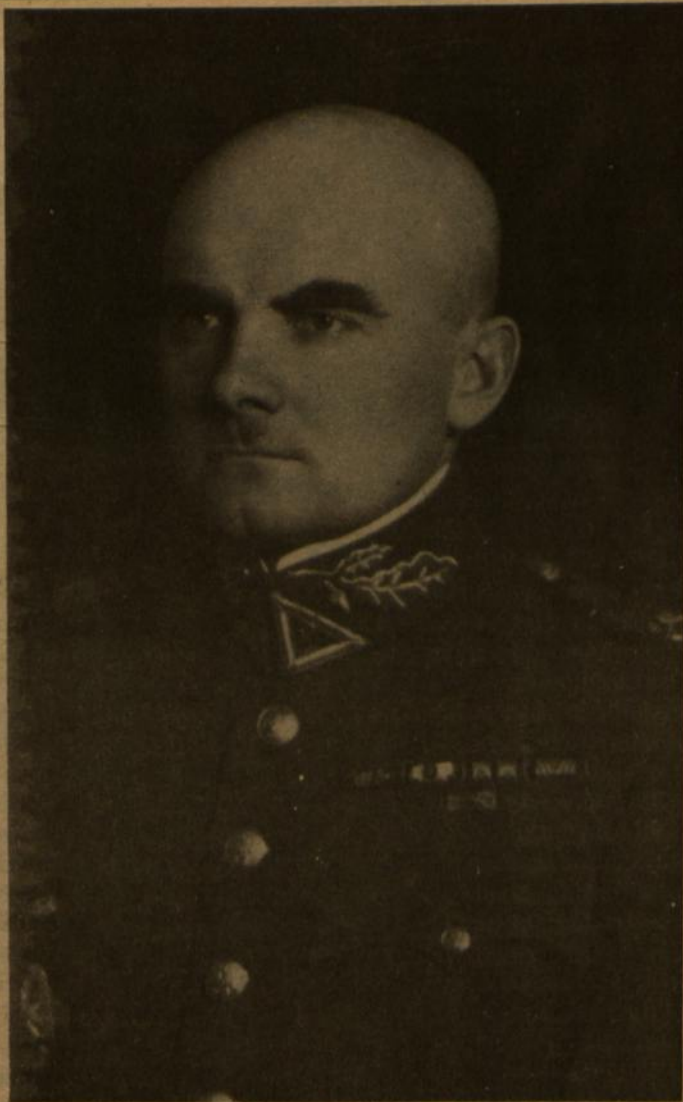
Gyvendamas Chicagoje, velionis Mikas Rėklaitis visą laiką aktyviai dalyvavo lietuviškoje veikloje, gyvai svarstydavo iškilius rūpesčius ar naujusėjimus, lankydavo didesnius kultūrinius rengimus, domėjosi lietuviškuoju judėjimu. Prieš penketą metų buvo išvykęs atgaivai į Australiją, kur aplankė daugelį savo bičiulių, tiek iš kario dienų, tiek iš Vokietijoje praleistųjų metų. Grįžęs reiškė pasitenkinimą, radęs Australijoje gražiai susitvarkiusius tenyškščius lietuvių, o taip pat neblogai materialiniai prasigyvenusius.

Velionis aktyviai reiškėsi Lietuvių Bendruomenę šiame krašte organizuojant,

buvo išrinktas bene pirmosios JAV LB tarybos nariu ir dalyvavo jos darbuose. Taip pat jis daug pastangų skyrė buv. Lietuvos kariams apjungti ir eilę metų buvo Ramovėnų Centro Valdybos nariu. Kaip Valdybos narys vadovavo Lietuvos laisvės kovų muziejaus suorganizavimui. Taip pat jis pirmininkavo Lietuvos laisvės kovose žuvusiems paminklo statybai Chicagoje. Ir daug kitur liko jo pėdos įmintos. Daug rūpesčio ir darbo valandų velionis paskyrė Kovų dėl Lietuvos Nepriklausomybės istorijai paruošti. Drauge su pulk. K. Ališausku jis labai kruopščiai rinko istorinę medžiagą, šaltinius liūdininkų parodymų, kvietė bendradarbius, rūpinosi paruoštų knygų spausdinimu, rinko joms išleisti lėšas, konsultavo rašantiems.

Inž. J. Jurkūnui ir kitiems pradininkams, iškėlus sumanytą, sutelktinėmis pastangomis pastatydinti Chicago lietuviams, jų visuomeniniams ir kultūriniais reikalamus, velionis iš pat pradžių tvirtai šiai minčiai pritarė ir įsijungė į narius. Vėliau buvo išrinktas Lietuvių Tautinių Namų direktoriumi ir perrenkamas bene septynis metus pirmininkavo direktorių tarybai.

Mikas Rėklaitis visą laiką buvo lietuviškuoju darbu apsirovęs, bet dirbo ramiai ir planingai, džentelmeniškai bendradarbiaudamas su kitais. Niekad jis darbo perkrovimu nesiskundė, nekaltino kitų, nesmerkė jų už neveiklumą ar už pasiimto darbo uždelsimą. Gražiu sakinu sugebėdavo tai pastebėti ir atkreipti dėmesį. Ištikus reikalui, jis noriai imdavosi paprasto techniškojo darbo, kad tik norimas reikalas būtų laiku atliktas. Su dideliu pasitenkinimu velionis atsi-

A. A. gen. Mikas Rėklaitis

liepdavo apie kitų lietuvių ar jų junginių varomą darbą. Taip jis gėrėjosi Lietuvos Dukterų Draugijos kasdienine veikla, jų teikiama pagalba varganam lietuviui. Jis tiesiog adoravo Lietuvių Fondo įsteigimą ir sėkmingą pasiimto užmojo įgyvendinimą. Tad visiškai suprantama buvo velionio valia, kad jojo atminimą gerbiantieji lietuviai, vietoje gėlėmis dabinoti jo karstą bei kapą, skirtų aukas Lietuvių Fondui ar

Lietuvių Tautiniams Namams.

Šiomis padrikomis mintimis atsisveikinant su didžiu lietuviu Miku Rėklaičiu, žmogumi gyvenusiu ir dirbusiu kitam žmogui, norisi laukti, kad kuo daugiau tėvynainių pajustų jo iš mūsų gretų pasitraukimo akimirką ir išpareigotų save darbui ir susipratimui lietuviškame kelyje. Kelyje kurio žygiavo Garbingasis Velionis.

REMKIME KSU LITUANISTINĖS STIPENDIJOS FONDA!

Vėl kreipiamės į lietuvių spaudą, organizacijas, draugijas, taip pat ir į pavienius asmenis, prašydami paremti Kent Valstybinio Universiteto Lituanistinės Stipendijos Fondą.

Kent State universitetas yra valstybinis Ohio valstijos universitetas netoli nuo Clevelando miesto. Jame jau keleri metai yra dėstoma lietuvių kalba; šio universiteto bibliotekoje yra sutelktas vienas ir geriausių lituanistinių rinkinių visose JAV; šis universitetas — kartu su PLJS Ryšių Centru — jau trečia vasara ruošia dviejų savaitinių lituanistikos seminarų; šiame universitete jau yra parašytos dvi MA tezės ir viena daktarinė disertacija lituanistinėmis temomis. Dabar čia jau kuris laikas stengiamasi sudaryti nejudomą KSU Lituanistinės Stipendijos Fondą, iš kurio procentų būtų kasmet duodama stipendija lituanistinėms studijoms. Siekiama surinkti virš 50,000 dolerių, bet jau bus galima pradėti skirti dalines stipendijas, kai šiame fonde bus apie 20,000 dol.

Pernai panašų atsisaukimą pasirašė platus šios stipendijos komitetas, kurio garbės pirmininkė yra Lietuvos Gen. Konsulė Chicagoje p. J. Daužvardienė. Po to buvo gauta keli tūkstančiai dolerių aukomis ir pažadais, bet vis nesiseka surinkti tų 20,000 dolerių... Ir šiais metais prašome visų paaukoti, kiek kas gali. Aukos nurašomos iš pajamų mokesčių. Aukos prašome siųsti:

Lithuanian Fellowship Fund
Kent State University Foundation
Kent, Ohio 44242

Visiems, kurie jau aukojo ir kurie aukos, viso Komiteto vardu širdingai dėkojame.

Prof. Antanas Klimas
Univ. of Rochester, Pirmininkas

Prof. John F. Cadzow
KSU, Iždininkas

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

- 7 1/4% — 6 metų su \$1,000, minimum.
- 7 1/2% — 4 metų su \$1,000, minimum.
- 6 3/4% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
- 6 1/2% — 1 metu su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkama sumą.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.L.C.

Saint Anthony Savings

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650
Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

Kodėl nesusuktas filmas apie Kudirką?

Maloniai nustebau Dirvos nr. 15 perskaitęs p. V. Andriukaičio laišką, liečiantį ir mane.

'Savo laiku mūsų autoriai patriotai (J. Gliuda 'Simas', A. Rukšėnas 'Day of Shame' ir A. Gustaitis 'Simui Nobelio taikos premija') ne pelno vedini parašė veikalus. Kodėl jie dabar nerašo apie sugrįžusį Simą? Be abejo dėl kurių nors nesklandumų.'

Simui Kudirkai atvykus į JAV-es ir plačiai nuskambėjus, į mane kreipėsi vienos amerikiečių knygų leidimo bendrovės bendradarbis, klausdama ir prašydama parašyti veikalą apie Simą Kudirką, nes viena pagrindinė JAV televizijos kompanija linkusi tokį veikalą paleisti per televizijos tinklą, o gal ir filmu parodyti įvairiose valstybėse.

Tą anglę žurnalistę ir rašytoją pažįstu eilė metų. Mes esame vienoje užsienio spaudos atstovų organizacijoje Hollywoode.

Padėkojęs už suteiktą garbę ir pasitikėjimą atsakiau, kad tokį veikalą mielai parašyčiau, bet tai atimtų nemažą laiką. Todėl pasiūliau, kad pasinaudotų jau parašytu labai gero lietuvių rašytojo veikalu apie Simą Kudirką, kuris jau išverstas į anglų kalbą. Susisiekęs su rašytoju Jurgiu Gliuda gavau jo pritarimą, o jei reikėtų, galėtų padaryti patikslinimus, papildymus, kad pilnai tiktų filmavimui.

Netrukus su rašytoju J. Gliuda buvome pakviesti į pasitarimą: mano kolegė anglų žurnalistė-rašytoja, dvi jos kolegės amerikietės - kvalifikuotos scribtų (rankraščių) rašytojos amerikiečių televizijai, filmams. J. Gliuda joms įteikė savo kai kuriuos veikalus anglų kalba įskaitytinai 'Simas'.

Pasitarimas truko apie porą valandų. Buvo tariamasi konkrečiai dėl veikalo apimties, net artistų. Jos ar timiausiomis dienomis gausiančios oficialų televizijos studijos sutikimą, tada atvyktume į pasitarimą su televizijos studijos vadovybe gal jau sutarties pasirašymui.

Netrukus 'Los Angeles Times' dienraštyje paskaitėme, kad amerikiečiai jau gamina filmą su Simu Kudirka.

Susisiečiau su tomis rašytojomis. Jos nenorėjo tikėti. Netrukus patvirtino. Apgailėstavo, bet amerikiečių fil-

mų ar televizijų kompanijos iš karto nedaro dviejų veiklų lygiai ta pačia tema.

Maždaug tuo laiku Los Angeles lietuviai rengė iškilmingą pagerbimą Simui Kudirkai. Vėliavos, gausybė sveikinimų, dovanų. Los Angeles ALTo sk. pirmininkas pageidavo, kad pagerbimo metu S. Kudirkai įteikčiau leidinį 'Simas Kudirka Nobelio Taikos premijai'. Kitą vakarą pagerbuvų Komitetas, vadovaujamas LB pirmininko, mano pasirodymą scenoje atmetė, nes, anot jo: 'Algirdas Gustaitis ir taip jau per daug žinomas, o čia mes sudarytume jam progą susitikti su Simu Kudirka.

Kaip ir dera, po iškilmių į įvykusį balių-rautą šv. Kazimiero parapijos salėje buvo pakviesta šimtai žmonių, bet ne tas 'per daug žinomas'.

O aš, nenaudėlis, vistiek sutikau Simą Kudirką, tiesa, ne lietuviškose patalpose, bet lietuviams skirtame susirinkime. Sakiau, į mane kreipėsi amerikiečių televizijos žmonės ir gali būti galimybė apie jį parengti filmą, jei nevilksime. Kviečiau atvykti pas mane į namus pasitarimui. Vėliau jam parašiau. Neatvyko, neatsakė.

Algirdas Gustaitis
Los Angeles

GERI IR PAVYKĖ DARBAI...

Norėčiau pasidžiaugti Dirvos bendradarbe Clevelande Aurelija Balašaitiene. Visada atidžiai perskaitau jos straipsnius — ji moka gražiai ir įdomiai pristatyti asmenis ir grupes apie kuriuos tikrai verta daugiau sužinoti. Pav. man ypač buvo malonu skaityti apie "Nerijos" chorą, apie lietuvių kalbos klases suaugusiems ir apie Dr. John Cadzow. Linkiu p. Balašaitienei ir toliau informuoti Dirvos skaitytojus apie Clevelando lietuvišką veiklą ir joje nusipelnusius lietuvius.

Kadangi rašau apie gerus ir pavykusius darbus, dar norisi paminėti Richard Scarry's lietuviškai-anglišką "Mūsų žodynas". Labai didelė padėka priklauso Elenai Vaišnienei ir visiems, kurie prie šios knygos projektavimo ir išleidimo prisidėjo. "Mūsų žodynas" priklauso visų lietuviškų šeimų knygų lentynose. Aišku ji paruošta daugiau ma-

žiems vaikams, tačiau uikčiausia tinka ir vyresniui jaunimui ir net Amerikoje užaugusiems tėveliams. Manė ši knygelė tiek sužavėjo, kad užsisakiau ir platinau jos gerą tuziną San Francisco lietuvių šeimose ir visuomet turiu keletą namie, nes tai yra puiki dovana vaiko gimtadieniui ar krikštynomis. Tai dar kartą, nors ir pavėluotai, "Mūsų žodyno" darbuotojoms, labai nuoširdus ačiū.

Danutė Janutienė
Berkeley, Calif.

DAR NEPAVĖLUOTAS ATSAKYMAS KEBLIUI

Išeinu ginti neteisingai puolamas Dirvos pozicijas, jos vedamą teisingą ir garbingą patriotinę liniją. Atsakau K. Kebliui į jo užgauly, neteisingą priekaištą Dirvai, įdėtą š. m. kovo mėn. 4 d. Dirvoje.

Tenka konstatuoti nemažonį faktą, kad K. Keblys, JAV LB tarybos narys šiame savo laiške nepagrįstai priekaištuoja Dirvai ir jos redaktoriui, būt tai, Dirva yra pametusi lojalios opozicijos kelią ir jungiasi su geltonąja spauda! Tai reiškia, kad K. Keblys degte dega partinėmis emocijomis, tiesiog liepsnomis, spiaudo į skirtingą politinę ideologiją turinčius. Aiškiai matyti, kad K. Keblys siekia užgniaužti opoziciją, nutildyti išeivijos daugumos tautinę sąžinę.

K. Keblys daro priekaištą Dirvai tik už tai, jog ji atspausdino Reg. LB Centro valdybos deklaraciją, kurioje aiškiai ir tvirtai deklaruojami patriotiniai, demokratiniai principai LB-nėje. Pasirašiusieji įspėja tautinius pavargėlius, politinius pasimetėlius. Ayžtingai, aiškiai deklaruoja, kad išeivijos dauguma nepriėmė ir nepriims mažos žmonių grupelės diktatūrą! Nepataikaus ir nenuolaidžiaus Lietuvos okupantui! Tai štai dėl ko K. Keblys taip įnirštingai pyksta ir Dirvą kaltina, kad ji jungiasi su geltonąja spauda!...

Tad labai rimtas klausimas, kur ponas K. Keblys, LB Tarybos narys krypta ir kuria linkme norėtų pakreipti patriotinę Dirvą? Šis klausimas darosi aktualnis, prisiminus pono K. Keblio kelionę po Lietuvą ir ten jo ilgus dialogus su Lietuvos okupanto patikėtiniais, tautos engėjais, kaip kad Reimeriu, Kazakevičium ir kitais komunizmo apaštalais, prie kilnojamų tostų... Na, ir jų malonius revizitus ponui K. Kebliui, Detroitė...

Z. Juškevičienė
Chicago, Ill.

WANTED EXPERIENCED PRESSMEN
LONG TERM JOB
NEEDED BY
CORRUGATED BOX CO.
Apply in person only:
MOORE PAPER CONTAINER
1700 Glaser (off Hogan St.)
Houston, Texas
Ask for Mrs. Brown (15-19)

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

IŠ

BOSTONO, MONTREALIO ir NEW YORKO

ANKSTYVESNĖS GRUPĖS JAU UŽPILDYTOS

DAR YRA VIETŲ ŠIOSE GRUPĖSE:

liepos 14 — \$1045.00 rugsėjo 1 — \$925.00
liepos 28 — \$1045.00 rugsėjo 16 — \$725.00
gruodžio 22 — \$875.00

Dvi naujos grupės su Varšuva (4), Krokuva (2), Vilnium (5), Druskininkais (2)
Birželio 20 ir rugpjūčio 8 —
kaina \$1136.60.

Prie šių grupių galima jungtis iš kitų miestų, su papildomu mokesčiu, New Yorke.

REGISTRUOKITĖS IŠ ANKSTO —
VIETŲ SKAIČIUS RIBOTAS!

Smulkesnių žinių ir registracijos reikalu kreipkitės į:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway, P. O. Box 116
South Boston, Mass. 02127
Telefonas: (617) 268-8764

Savininkė: ALDONA ADOMONIENE

Air fares subject to changes and Government approval.

Norintiems atsikviesti giminės iš Lietuvos sutvarkome reikalingus iškviatimo dokumentus.

GERIAUSIĄ DOVANĄ BET KOKIA PROGA

Rasite pas vienintelį
lietuvių kailininką
Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

185 North Wabash Avenue
Chicago, Ill. 60601 2nd Floor

DIDELIS PASIRINKIMAS
PUOŠNIŲ IR PASKUTINĖS
MADOS KAILIŲ!

Tel. 263-5826
(įstaigos) ir
677-8489
(buto)

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

PAGIRNIS

SMULKIOJI SOVIETINĖ TAUTOSAKA

Smulkioji sovietinė tautosaka yra sovietinės liaudies kūrinys. Stambiają gamina sovietiniai rašytojai, o smulkiąją kūrė kiekvienas, kam užteina ant seilės nusikeikti režimo adresu. Todėl už stambiają duoda premijas, o už smulkiąją kiša į gulagus. Smulkioji sovietinė tautosaka yra labai populiarius "blatas". Tokiu vardu kiekvienas ją žino, vartoja ir mėgsta. Blatas yra posakiai, kurie atestuoja sovietinį režimą.

Okupuotos Lietuvos žmonės turi savo blatą, kurio pavyzdžius ir duodame. Iš tarptautinio posakio "netepsi, nevažiuosi" išsivystė lietuviškas blatas: "Per kyšį ir šlubas šoka", "Tarybų saulė kyšiais šildo", "Patepta brika važiuoja kaip žigulis", "Kai delne tepalas ir kolūkio pirmininkas brolis".

Apie moralę taip byloja lietuviškas sovietinis bla-

tas: "Protingas žino, kam galvą nusilenkti", "Ranka ranką plauna, o bolševikas bolševiką", "Darbas kaip vilkas, kandžioja", "Per lentyniavimą brolių nuskandinsi, sau patalkinsi", "Tarybinis šokoladas — mėšlavežis", "Skundais i deputatus išsimušė", "Blato ir komisarų bijo", "Iš viršvalandžių valstybei badu pastipsi".

Sovietinis blatas yra pagrindinė tautosaka.

— Brolau, iš rašalinės traukdamas, premijos negausi. Trauk iš taurės!

ČIA PRIĖJO KADZIULIS IR TARĖ

Paskaitininkas pradėjo paskaitą:

— Atsukime akis į Afriką, vadinamą Juoduoju kontinentu.

Čia priėjo Kadziulis ir tarė:

— Dabar Afrika jau pusrondonis kontinentas.

★

— Per spiritinį seansą mes iškvietėme Nikitos dvasią, — gyrėsi poniutė spiritualistė.

Čia priėjo Kadziulis ir tarė:

— Tur būt jūsų spiritiniame seanse buvo daug alkoholinio spirito.

★

— Ižūlus tas Jonaitis, — nusiskundė Juozaitienė, — pilna burna giriasi, kad jo vaikai nesusidėtų su juodukais. Kur šiais laikais tokios garantijos?

Čia priėjo Kadziulis ir tarė:

— Jonaitis yra bevaikis.

KARTI DALIA

Dešinėje matome šaltį sėdintį vienįsą pagyvenusį amerikietį, prisiėgtą albės nelispręstų problemų. Mat, daugiau kaip 20 milijonų pagyvenusių amerikiečių gyvena sunkiose salybose. Juos kamuoja nuolatinis kainų augimas, vis didėjantis buto mokesčiai, vis brangstantis medicinos aptarnavimas.

MTI—TASS-o nuotr.

Ši nuotrauka ir tekstas perspausdinti iš ok. Lietuvoj leidiamo laikraščio. Deja, toj Tasso nuotraukoje sunku atpažinti tariamą amerikietį bedarbį, kuris dažniausiai pašalpą pasiimti atvažiuoja su automobiliu. Tai greičiausiai laimingo sovietinio kolchozininko nuotrauka.

AUSRELĖ LIČKUTĖ

ŠUNISKA ŽURNALISTIKA

Loja šunys naktimis, Baubčioja pelėdos — Tampa žmonės šunimis: Šuo rašeiva rėdos,

Ir priloja kai kada Tiek šuva-rašeiva, Kad prilotoji spauda Sveiką mato šleivą.

Šuo pribėga prie tavęs, Į akis pažiūri, Tuoju sulos, ir tuoj atves Visą sėbrų būrį.

Ir prasideda ruja: Drasko, plėšia auką — Sprunka vargšas, bet deja, Kur rast saugų lauką?

Miega žmonės naktimis, Sapnužius sapnuoja — Suskia, virtę šunumis, Puola ir aploja.

★

Nabašninkas dalyvavo muštynėse, ir atsigulė graban.

★

Indira Gandhi liepė šaudyti gandrų.

SPAUDOS RIKTAI

Lovoje visad laimi stipresnis.

(Riktas! Turi būti: "kovoje")

★

Pasirėmęs ginekologija, jis įrodė savo kilmės senumą.

★

(Riktas! Turi būti: "geneologija")

★

Mūsų laimės pasaga gauta iš karvės.

(Riktas! Turi būti: "kalvės")

★

Jis įkišo batą ausin.

(Riktas! Turi būti: "vatą")

★

Kaziai privalo drausmingai sveikintis.

(Riktas! Turi būti: "kariai")

Oro biuletenis

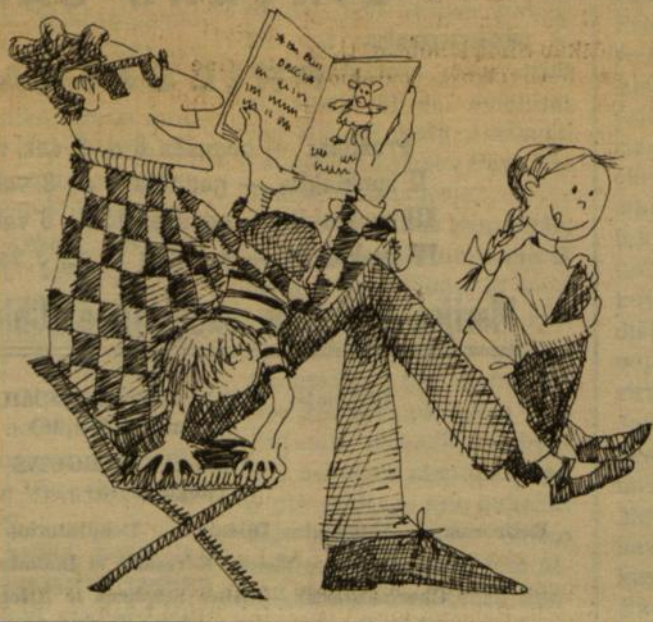
Balsų krituliai į įvairaus tipo cisternas paženklino bendruomeninių rinkimų sezoną. Krituliai apsireiškė su įvairuojančiu intensyvumu. Chicagoje, Halsted gatvės rajone susiformavę anticiklonai, neprasiveržė už Cicero miesto sienų. Smarkūs šimtinių krituliai teškė į juodo laivo denį per trijų mini-operų atlydį. Nesantų tornadas visiškai sunaikino lietuvišką radijo pusvalandį Hot Springs, Arkansas, ir vietovė paskelbta "disaster" padėtyje. Plūduriojanti po ekranus sala teškė Pacifiko bangomis per clevelandiečių galvas. Vi-

siška tyła, nei giedra, nei prietėmis, lietuviškos knygos leidybos terenoje. Vėtra nuputė į Atlantą vyskupo Valančiaus konkurso sumanymą.

Bendrai — šis kritulingas ir lietingas sezonas nepajėgė užgesinti įvairių gaisrų visuomeniniuose, kultūriniuose ir politiniuose durpynuose, dūmai smilksta, kaip smilkę ir graužia akis.

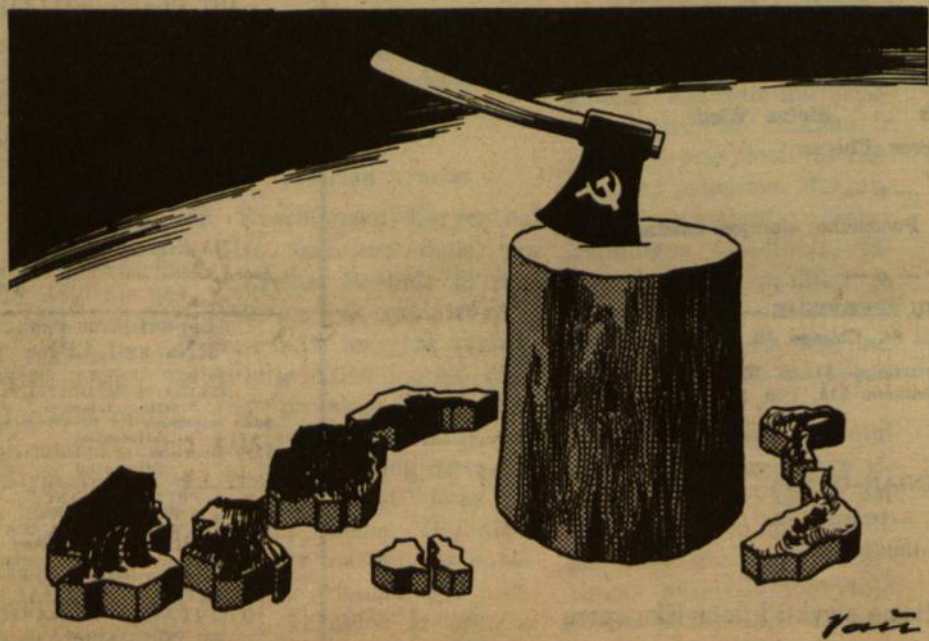
Kaip visad kritulinga Maplewood gatvės terena Chicagoje: tai akiratinio tautinės drausmės buldogo pasivaikščiojimai apie hidrantus.

GENERACIJŲ "GAPAS"

— Tėveli, atiduok man Birutės "Daržovių gegužinę".
— Šarap! Aš pats skaitau ir negaliu atsitraukti.

PO BUDELIO KIRVIU...

— Kas sekantis po Angolos guls po kirviu? Gal Kissingeris pasakys?

ŽURNALISTIKOS RIKTAI

Gyvas būdamas ponas Panaitis uoliai lankė susirinkimus; miręs, deja, susirinkimų nebelankė.

★

Lenkiškos dešros piknike buvo tikro lietuviško skonio.

★

Rašytojas ilgai plaukiojo, kol išplaukė į tarptautinius vandenius.

★

Antro kaimo gyventojai visi yra miestiečiai.

★

Plaukikas sėkmingai nuskendo pačiame gyvenimo žydėjime.

★

Mažame butelyje buvo daug vietos buteliams su degtine.

MELO KARAS (17)**Teherano konferencija**

1943 metų lapkričio 11 d. JAV prez. Rooseveltas, lydimas gen. Marchallio ir didelio kitų karininkų būrio, išvyko į Teheraną susitikti su Churchilliu ir Stalinu. Šį kartą amerikiečiai buvo pasiruošę kovai. Ne su Stalinu, bet su britais, kuriuos įtarė nenoru pulti Europą.

Invazijai amerikiečiai turėjo du planus. Pirmasis buvo OVERLORD operacija - išsikėlimas Normandijoje, antras - ANVIL, išsikėlimas tuo pačiu laiku prancūzų Rivieroje. Britai tą antrą žygį laikė visai nereikalingu. Neesą reikalo iš tikro išsilaiptinti Rivieroje, jei vokiečius galima apgauti. Nežinodami tikrai iš kur gaus smūgį, vokiečiai bus priversti savo jėgas išsklaidyti ir neturėtų pakankamai kariuomenės kai tik Normandijoje. Vietoje išsikėlimo Rivieroje, amerikiečiai ir britai turėtų skirti didesnę dėmesį Balkanams ir Viduriniams Rytams, ir čia užimti pozicijas būsimai taikai garantuoti.

Trumpai tariant, amerikiečiai norėjo visas savo jėgas sutelkti vienam smūgiui, kuris turėjo likviduoti Hitlerį, jo armijas ir Vokietiją. Tuo tarpu britai, kurie savo imperiją sukūrė paskirų savo pavaldinių apsukrumu ir, jei norite, saktumu, nenorėjo tam reikalui rizikuoti vi somis savo pajėgomis, ypač jei tą patį tikslą - Hitlerio pašalinimą - galima būtų pasiekti daug pigiau vienu revolverio šūviu.

Dar beplaukiant nauju kovos laivu OVWA, Marshallis rekomendavo Rooseveltui labai atsargiai žiūrėti į britų siūlomą Balkanų operaciją, į ką Rooseveltas atsakė: 'amen'. Konferencijoje amerikiečiai turėjo griežti pirmuoju smūiku. Juk ateinančiais metais - 1944 m. sausio 1 d. - jie po ginklu turėjo turėti 10,7 milijonus vyrų ir 12,500 lėktuvų, tuo tarpu britai tik 4,4 milijonus vyrų ir 9,000 lėktuvų.

Nuplaukęs iki Orano uosto Vakarų Afrikoje, prezidentas Rooseveltas lėktuvu nuskrido į Cairą, kur jį pasitiko Churchillis. Rooseveltas reikalavimu, į pasitarimus Caire buvo pakviestas ir Chiang-Kaišekas. Pastarasis prašė pagalbos ir amerikiečiai siūlė bendrą amerikiečių-britų invaziją į japonų užimtas Abdaman salas, kas britų nuomone neturėjo daug prasmės.

Žodžiu nuotaikos buvo tokios, kad Rooseveltas ir Churchillis vyko į Teheraną ne sudaryti bendro fronto prieš Staliną, bet jį patraukti vieno iš jų pusės.

Žinodamas sovietų baisius nuostolius - 7 milijonai žuvusių karių, 10 milijonų sužeistų, sunaikintą pramonę ir žemės ūkį, Churchillis nesitiekė didelio pasipriešinimo iš Stalino, jei jis galėtų susi-

tarti su amerikiečiais. Stalinas, iš savo pusės, prie to, žinoma, nenorėjo prileisti. Jo visos dėmesys buvo nukreiptas į Rooseveltą. Už tat kaip tik amerikiečių lėktuvai nusileido, Stalinas pranešė patyręs iš savo žvalgybos, kad vokiečių SS brigados vadai Otto Skorzeny planuoja pagrobti Rooseveltą, jam važiuojant iš amerikiečių ambasados posėdžiauti į kitas ambasadas. Už tat jis siūlė prezidentui apsistoti vienoj iš sovietų vilų, kurios esančios gerai apsaugotos. Britų generalinio štabo viršin-

kas gen. Brooke išpėjo, kad tai esąs tik planas 'į savo kišenę įsidėti JAV prezidentą' bet Rooseveltui pasiūlymas atrodė esąs geras. Juk šiaip ar taip, Skorzeniu buvo pasisekę pagrobti Mussolinį. Jis pakvietimą priėmė. Vos tik jis atvyko į jam skirtą vilą, ten atvyko ir Stalinas. Gen. Brooke įrašė į savo dienoraštį: 'Ši konferencija pasibaigė dar neprasidėjusi!'

Per pirmą oficialų posėdį sovietų ambasadoje, Stalinas be jokių popierių išdėstė savo pažiūrą. Jis nenorėjo nieko girdėti apie sąjungi-

ninkų išsilaipinimą Balkanuose. Jie turį pulti Šiaurės Vakarų Prancūziją, o kartu, kad vokiečius suklaidintų, išsilaipinti ir Rivieroje.

Kitame posėdyje Churchillis Stalinui įteikė karaliaus Jurgio VI dovaną Stalingrado miestui - puikų kardą su įrašu: 'Stalingrado plieninių širdžių piliečiams, karaliaus Jurgio VI dovana kaip britų tautos pasigėrėjimo simboliu.'

Stalinas kardą pabučiavo ir perdavė čia pat esančiam maršalui Vorosilovui. Tas eidamas suklupo ir kardą numetė ant marmurinių grindų. Stalinas žiūrėjo tiesiai į Churchillio akis. Jei tai buvo 'suplanuotas' atsitikimas, jis turėjo parodyti, kad Staliną jis mažai sujaudino. Jam rūpėjo laimėti karą ir taiką.

Britams nesisekė ne tik gauti Stalino pritarimo operacijoms rytinėje Viduržemio jūros dalyje, bet ir įtikinti amerikiečius, kad Stalinas jų nenori ne kariniais, bet politiniais sumetimais. Jei jie dar tikėjosi karo galo pasiekti su 'juodojo orkestro' pagalba, tas viltis išblaskė per pokylį, pasiūlydamas po karo sušaudyti 50,000 vokiečių karininkų. Paraudęs Churchillis šaukė: 'Man geriau būtų čia kristi negyvam, negu savo kraštui užtraukti tokią gėdą'. Prez. Rooseveltas pasiūlė kompromisą - gal užtektų 49,000? Tuo tarpu neprašytas svečias tame pokylėje, Roosevelto sūnus pulk. Elliot Roosevelt, staiga pakilęs nuo stalo, pareiškė pilnai sutinkąs su Stalinu ir manąs kad tam pritarisianti ir JAV kariuomenė. Churchillis atsistojo ir, išėjęs iš salės, sudribo į kėdę prieškambarėje. Netrukus ten atėjo ir Stalinas. Apsikabinęs Churchillį jam aiškino: 'Jūs esate provokiškas. Velnias yra komunistas, o Dievas yra konservatorius ...'

Pakutiniame posėdyje lapkričio 30 d., Stalinas pritarė Churchillio pasiūlymui šalia pasirošimo invazijai griebtis ir įvairių priemonių vokiečių apgavimui. Į protokolą buvo įtraukta:

'Sutikta, kad trijų valstybių generaliniai štabai turi būti glaudžiamame kontakte, ruošdamiesi operacijom Europoje. Įsakmiai buvo sutikta ir su apgaule, kad priešą suklaidinus ...'

Melas tapo oficialia politika. (Seks: Cicero afera.)

CHICAGOS LIETUVIŲ OPERA

Minint Operos 20-tį ir JAV Bicentennial
statomos trys operos

KACINSKO

JUODAS LAIVAS

GAIDELIO

GINTARO ŠALY

MARIJOŠIAUS

PRIESAIKA

Premjera — gegužės 8 d. 8 val. vakare.

II spektaklis — gegužės 9 d., 3 val. popiet

III spektaklis — gegužės 15 d., 8 val. vakare

IV spektaklis — gegužės 16 d., 3 val. popiet

Marijos mokyklos auditorijoje, Chicago, IllinoisDiriguoja: **VYTAUTAS MARIJOŠIUS**

(Gegužės 8, 9 ir 16)

ALOYZAS JURGUTIS

(Gegužės 15)

Režisoriaus — Algimantas Dikinis Dekoratorius — Adolfas Valeška

Choreografai — Violeta Karosaitė ir Jaunutis Puodžiūnas

Chormeisteriai — Alice Stephens ir Alfonsas Gečas

Apšvietėjas — Kazys Cijūnėlis

DAINUOJA:

Cathy Kogutaitė

Nerija Linkevičiūtė

Roma Mastienė

Margarita Momkienė

Danutė Stankaitytė

Stasys Baras

Algirdas Brazis

Bronius Jančys

Valentinas Llorentas

Julius Savrimas

Jonas Vaznelis

Stefan Wicik

Operos Choras

— o —

Šoka Jaunučio Puodžiūno studijos baletas

— o —

Bilietai gaunami **VAZNELIŲ PREKYBOJE** — Gifts International,

2501 W. 71st St., Chicago, Ill. 60629

Bilietų kainos — parterėje \$12.50, 10, 8, 6;
balkone \$11, 7.50, 5.**LITHUANIAN OPERA**

6905 So. Artesian Ave.

Chicago, Illinois 60629

Visus ir iš visur kviečiame atvykti į lietuviškų operų
spektaklius!

WANTED JOURNEYMEN

OR

**1ST CLASS SKILLED
PROTOTYPE HELP**

- Sheet Metal Model Makers
- Prototype Press Operators (die Barbering and tryout)
- Leader for presses In Prototype area
- Class A Welder Heli-arc, Acetylene, Arc Welding

Top wages for qualified individuals. Excellent fringes.

Apply in person:

**QUALITY
METALCRAFT**

33355 Glendale
Livonia, Mich.

(18-20)

WANTED**1ST CLASS SKILLED
MACHINISTS
(NIGHT SHIFT)**

Machinist with experience in repairing injection molds required for our night shift. Must be able to set up work from blue prints & close tolerance. Excellent working conditions, and fringe benefits. Interested persons apply at:

KUSAN INC.

666 Massman Dr.

Nashville, Tenn. 37210

Equal Opportunity Employer M/F (14-16)

**OPPORTUNITY FOR
RNs and LPNs**

FOR 120 BED GENERAL HOSPITAL
NEEDED IMMEDIATELY

Starting Salaries:

\$825 minimum for RNs plus shift differential
\$550 minimum for LPNs plus shift differential

EXCELLENT BENEFITS:

- FREE INSURANCE
- 6 PAID HOLIDAYS
- 2 WEEKS PAID VACATION
- 7 DAYS SICK LEAVE

For more information contact:
Apply call or write Director of Nurses

**SAVOY MEMORIAL
HOSPITAL FOUNDATION**

801 POINCIANA AVE.

MAMOU, LA. 70554

318-468-5261

(17-22)

KŪRYBA IR MOKSLAS

AŠTUNTASIS PASAULIO STEBUKLAS JAU NEBĖRA STEBUKLU (2)

PRIEŠ 90 METŲ OTTMAR MERGENTHALER IŠRADO
STEBUKLINGĄJĮ LINOTIPĄ

ANDRIUS MIRONAS

Puiki Mergenthalerio idėja rinkti matrisomis niekad nebūtų pavykusi, jeigu jo mašina nebūtų atitikusi specifinių reikalavimų. Jai aptarnauti buvo reikalaujama tik vienas žmogus, bet surinkimas, išlyginimas, atliejimas ir atgal išskirstymas privalėjo būti automatinis. Rinkimo greitis privalėjo būti kelis kartus greitesnis, kaip renkant rankomis, o mašinos įgijimo kaina prieinama ir ekonomiškai praktikoje. Teko pagaminti kelias bandomąsias mašinas, kol pavyko pagaminti visiškai patenkinamą.

Išradėjas dirbo be poilsio. Mergenthaleris buvo įsitikinęs, jog vien tik idėja nieko nereiškia, jeigu jos įvykdymas nėra tobulas. Praėjo 14 metų nuo kopijavimo mašinos 1876 metais ligi Simplex linotipo 1890 m., kuriuo Mergenthaleris buvo patenkintas. Tai buvo metų metai nepaliaujamo konflikto dėl mašinos formos, dėl lėšų šaltinių, kai mecenatai pradėjo prarasti kantrybę. Mergenthaleris nugalejo visus sunkumus vien savo būdingu tvirtumu. Jis atsisakydavo draugų, matydamas neteisingai juos galvojančią. Kartais prasisikolindavo, siekdamas kurio tikslo ir nepaisydamas kitų darbų. Jis išvermingai bandė naujus patobulinimus ar pagerinimus, žinodamas, jog tikrai tobula mašina gali laimėti prieš spaustuvininkų abejingumą.

Linotipo gimimas

Linotipo gimtadieniu laikoma 1884 metai. Liepos 26 d. Ottmar Mergenthaleris parodė grupei suinteresuotų asmenų pirmąją savo mašiną. Jis pagamino mašiną be jokių kartono formų ar matrisų. Ilgos, plonos varinės pertvaros, pilnos alfabeto raidžių atskirais gabalais. Paspaudus atitinkamą spaudiklį, mašina išleisdavo iš sandėlių po raidę ir surikiuodavo į eilę matricas. Tada dar surinktą eilutę tekdamo išlyginti rankomis. Paskui karštas metalas liejamas ant surinktos eilutės ir prispaudimu atliekavo sakinius išvirkščia forma. Eilutės išlyginimo trūkumas pašalintas antrajame Band modelyje, kuris

pasirodė 1885 m. vasario mėnesį. Tarpai tarp žodžių buvo padaromi kylių pagalba.

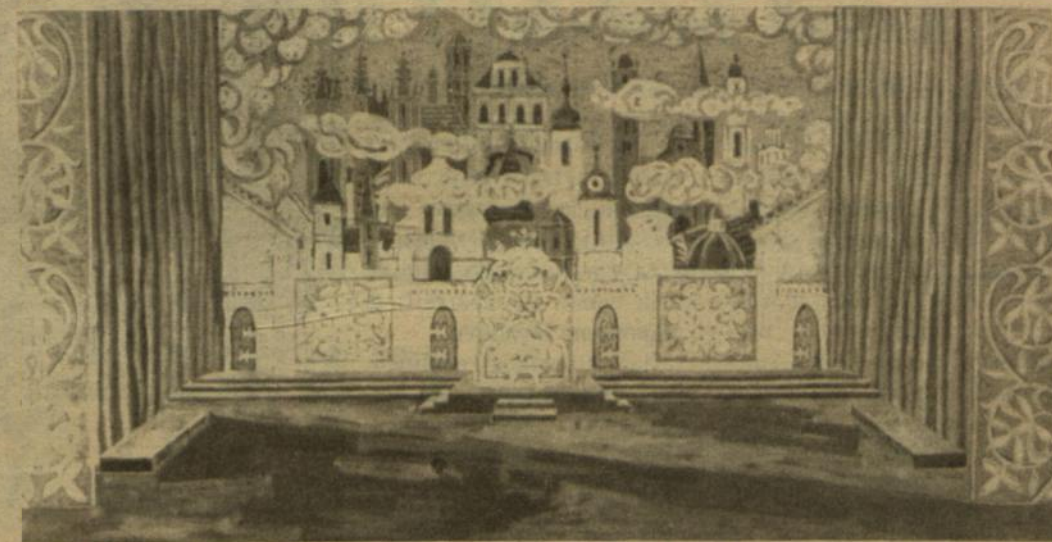
Tačiau ir ši mašina Mergenthalerio nepatenkino. Magazinuose turėjo būti atskirų ženklų net 4500 rūšių ir jas pagaminti labai brangiai kainavo. Mergenthaleris suprato, jog matricos privalo judėti atskirai kiekvienam ženklui. Todėl pagaminta nauja mašina, šį trūkumą pašalinanti. Deja, rėmėjai nebe norėjo duoti lėšų ir išradėjas turėjo juos įtikinti šio sumanymo pasisekimu, kol jie nusileido.

1886 m. liepos 3 dieną pirmasis Blower tipo linotipas padėjo surinkti **New York Tribune** dienraščio numerį. Mašina atiduota produkcijon ir greit pirmoji šimtinė buvo naudojama spaustuvėse.

Nors Blower tipo linotipas turėjo didelį pasisekimą, bet pats išradėjas vis dar nebuvo patenkintas. Jis jau vėl numatė daug patobulinimų, o jo nenuilstama dvasia nekreipė dėmesio į akcininkus, norinčius matyti praktišką išradimo pelną. Iš čia kilo nesusipratimai, kurių pasekmėje Ottmaras įsteigė nuosavą fabriką. Jis savo gyvenime anksti išmoko stovėti ant tvirtų, nuosavų kojų. Tačiau jis buvo vienodai sąžiningas ir verslo, ir technikos reikaluose. Naujasis fabrikas pagamino pirmąjį linotipą, vadinamą Squarebase, o po to (1890 m.) Simplex linotipą. Pastaroji mašina, pagaliau, turėjo norimo tobulumo ir su ja prasidėjo triumfališkas Mergenthalerio išradimo plitimas plačiajame pasaulyje.

Matrisų svarba

Svarbiausioji Mergenthalerio išradimo dalis yra matrisos. Masinės jų produkcijos proceso išvystymas buvo toks pat sunkus, kaip ir paties linotipo. Matrisos privalėjo atitikti labai griežtus reikalavimus. Tada tai tęsėsi daugelį metų, vis bandant atrasti joms geriausią formą. Bejudėdamos per mašiną, jos nuolat yra griebiamos ir nešamos, keliamos ir stumiamos, suspaudžiamos ir išskiriamos, surenkamos ir

J. Gaidelio "Gintaro šalies" operos dekoracija.

išskirstomos. Todėl reikėjo, kad jų firma ir konstrukcija turėtų nepaprastą tikslumą.

Po ilgų bandymų ir ieškojimų Ottmaras, pagaliau, rado, kad galima matricas gaminti kalimo-piovimo mašinos pagalba. Šią mašiną kiek anksčiau buvo išradęs raidžių liejikas Linn Boyd Benton. Tokia mašina gamino ne tik pigesnius kaltus, bet ir geresnius, kaip rankomis gaminami, kurie dažnai buvo netikslūs.

"Be kalimo-piovimo mašinos pagalbos", sakė Mergenthaleris, "nebūtų įmanoma gaminti geras matricas, kurias dabar naudojame".

Po to beliko išrasti automatinę raidžių išlyginimą, ypatingai tarpų tarp žodžių. Nors jau buvo daryti bandymai su kyliais, bet Mergenthaleris sužinojo, kad kitas išradėjas laiko patentą kylių išradimui. Jis bandė išrasti kitokius būdus protarpių išlyginimui, bet nieko kito nebeliko, kaip nusipirkti jau esamą patentą. Jis kaštavo Mergenthaleriui \$416,000.00.

Dabar kelias buvo jau aiškus. Pagamintų mašinų skaičius greit prašoko tūkstantį. Visose pasaulio šalyse 1896 metais buvo naudojama jau 3000 linotipų.

Išradėjo triumfas

Mergenthaleris pasiekė savo tikslo ir jo išradimas greit išplito. Linotipas sumažino spausdinimo išlaidas, pagreitino rinkimą ir prisidėjo prie žmonijos raštingumo pakėlimo. Mergenthaleris užpatentavo kitus sėkmingus išradimus, tačiau linotipas pasiliko jo svarbiausiuoju susidomėjimo objektu ir jis visą laiką stengėsi rasti naujų patobulinimų.

Ne kiekvienam išradėjui lemta pasidžiaugti savo išradimo ir darbo vaisiais, bet Mergenthaleris šiuo atžvilgiu buvo laimingas. Neturtingas miestelio mokytojo sūnus praturtino žmoniją išradimu, kuris buvo laikomas pačiu stebuklingiausiu,

o Thomas Edisonas pavadino linotipą "aštuntuoju pasaulio stebuklu". Šis stebuklas iki šiol atsakingas už milijonus knygų, žurnalų ir laikraščių atspausdinimą.

Savo išradimo dėka Ottmaras Mergenthaleris tapo turtingas ir paliko šeimai milijonus. Tačiau likimas leido jam džiaugtis pasisekimu tik kelis metus. Būdamas impulsyvus ir labai darbštus, jis dažnai nepaisė būtinųjų gyvenimo taisyklių ir pertempdavo jėgas. 1894 m. pabaigoje gydytojai nustatė, kad jis turi džiova. Tais laikais šiai ligai dar nebuvo vaistų ir Mergenthaleris mirė 1899 m. spalio 28 d., sulaukęs vos tik 45 metų amžiaus. Palaidotas Laudon Park kapinėse, Baltimorėje.

Kaip ir viskas pasaulyje, linotipas jau ištumiamas iš plataus naudojimo. Jį veža lauk kompiuterizuotieji rinkimo robotai, elektronika ir fotografija. Gal kompiuterius kas nors pavadins "devintuoju pasaulio stebuklu", bet nėra abejonių, kad ir jie ateityje bus pakeisti dar įmantresniais teksto rinkimo įtaisais. Tačiau atsilikusiuose kraštuose linotipas dar ilgai bus naudojamas spaustuvėse, todėl galutinė šios mašinos mirtis tiksliai nežinoma.

Šaltiniai:

1. International Typographical Union REVIEW, 1975 m. Nr. 21.
2. Encyclopedia Britanica, 1965 m. Vol. XV, pg. 190.
3. Lietuvių Enciklopedija, XVIII tomas.

OPPORTUNITY FOR PROFESSIONAL HELP

2 RN's and 3 LPN's—Positions available in our 20 bed hospital and 31 bed nursing home. Also REGISTERED MEDICAL TECHNOLOGIST. Write Mrs. Frances A. Zachmann, Director Nursing Service, Fallon Memorial Hospital and Nursing Home, Baker, MT 59313. (17-19)

EXPERIENCED fiberglass workers needed to do industrial fiberglass work. \$4.25 an hour to start. Co. employee benefits, include hospitalization, life insurance and paid holidays. Apply call or write to Don Chandler, Mgr. VESCA PLASTICS 102 S. AVE "A" Freeport, Texas 77541 713-233-8168 (16-19)

KALBOS VARGAI

T. KLYGA

Kad Velykos pradžiuogino šviesesnėm dienom ir kalbos vagose paieškokime ko nors teigiamesnio. Įvairios svetimybės mus tik pykina, o regis, vis tiek — 10 ar 20 kartų įspėti mūsų spaudos rašėivos niekaip negali atsisukti nuo tokių teršalų, kaip — bočiai, ružavas, bakūžė, prietelius, seklyčia, lenciūgas, retėžiai...

Visą laik neskaniai skambėjo knygos pristatymas. Pristatymas jau turi daug reikšmių, net labai įsisėnėjusių: pastoginę ar pasiūrę prie namo pristatome; kariūnai ginklus pristato; okupantui pieno prievolę pristatėme. Vis tai gana šiuuršk-toki to žodžio atspalviai, tad gretinti prie naujos knygos — tikrai gramozdiška. Bet štai mūsų sosti-nėje (svetur) Chicagoje atsirado: **knygos sutiktuvės**. Jau prakilniau, o ir reikšmė nesipiauna, nes **sutinkame** naujavedžius, svečius, N. Metus ir kt. Gal būt, tiksliausia būtų — su nauja knyga **supažindinimas**. Tačiau šis žodis pernelyg, apkrautas priešdėliais priesagom, nesklaidus, liežuvi laužo. Daug mieliau tarti — **sutiktuvės**.

Antrą šviesulį patyrėme radę — **užakinis mokslas**. Ką nors daryti ar elgtis už akių — tikrai gyvas, dažnas posakis. O tas **neakivaizdinis** taip ilgas ir painus, o ypač, kad neigiamas, tad ko nors pavadinimui visai netinka. Toks griozdas žodis gali atgrasinti jaunuolius nuo paties mokslo.

Trečią laimikį radau senosios išeivijos rašte: kadaiše jų draugijų knygynus tvarkydavo knygius, ne knyginkas. Kažkodėl mes įsityžom per daug tą pri-sagą: **-ininkas**; tokia ji ilga, lyg nutįsusi uodega velkasi, tarpu dantų kliūva. Gyvoji kalba mėgsta, kur tik gali, reikštis trumpiau, pavyzdžiui, kurpius, pienius, puodžius (taigi, ne pienininkas, ne puodininkas).

Australijos padangėje

ANTANAS LAUKAITIS

AMERIKA SYDNĖJUJE

Kovo 26 dieną Australijos ministeris pirmininkas, kartu su Amerikos generoliniu konsulu Sydnėje, beveik toje pačioje vietoje, kur 1788 m. pirmą kartą buvo iškelta Anglijos vėliava, pakėlė Amerikos ir Australijos vėliavas, tuo pradėdami mėnesio laiko Amerikos 200 metų revoliucijos minėjimo šventę. Be Amerikos vėliavos, buvo iškelta ir visų Amerikos 50 valstijų vėliavos, ta pačia tvarka kaip kiekviena valstija įsijungė į Amerikos Uniją. Šiandien Sydnėje yra masiniai pasipuošę raudonomis, baltomis ir mėlynomis spalvomis ir, atrodė, daugiau panašūs į didžiulį Amerikos, o ne Australijos miestą. Penkiakampis šios šventės ženklas dominuoja visur, Australija, išskyrus pačią Ameriką, yra pirmutinė valstybė, kuriai oficialiai buvo leista naudoti šį ženklą viešuose ir oficialiuose šios ypatingos šventės pagerbimuose. Be miestų parkų ir valstybinių bei viešų pastatų, didžiajam Sydnėjaus Circular Quay, tarp iškilmingai plėvesuojančių 600 Amerikos vėliavų, gausiai atsilankę žmonės, pastebi pirmą heraldišką ženklą iš Delaware, Pensilvanijos, vėliau New Jersey, priėdami prie vėlesniųjų, kaip geltonos vėliavos iš New Meksikos, turinčios raudonos saulės emblemą, Aliaskos mėlyną su auksine meška ir paskutinės valstijos Havajų, su esančiu britų Union Jack.

Amerika ir Australija, kaip pabrėžė ministeris pirmininkas M. Fraser, atidarydamas šią šventę, turi jokių būdu nenutraukiamus savo draugiškumo ryšius ir, jeigu paskutiniosios vyriausybės valdymo metu šie ryšiai buvo truputį pašliję, tai dabar ir ateityje jie niekada negalės atsiskirti, nes Australija, kaip ir visas Vakarų pasaulis, priklauso nuo Amerikos ir visuomet bus artimiausi Amerikos draugai.

Pirmasis amerikiečių oficialus vizitas Australijai buvo 1908 metais, kai admirolo Sperry, vadovaujamas laivynas įplaukė į Sydnėjaus uostą, su kone visais savo laivais turinčiais paskirų valstijų vardus. 13000 marinų, kartu su jūreiviais buvo istorinis faktas Sydnėje ir masiniai susirinkę australai uoste pradėjo dainuoti "We've got a big brother in America, Uncle Sam, Uncle Sam." Nors pirmieji Amerikos prekiniai laivai į Australiją pradėjo atplaukti jau 1792 m., atveždami pirmiesiems Aus-

tralijs kolonistams įvairių prekių, tačiau pats didžiausias amerikiečių antplūdis į Australiją buvo II-jo karo metu, kada Amerikos kariai turėjo savo didžiąsias bazes čia ir N. Gvinėjoje, kuria vėliau su Australijos kariuomene išvadavo.

Visa Amerikos revoliucijos šventę Australijoje suorganizavo Australijos — Amerikos sąjunga, kuri yra labai stipri čia ir kurios dieji rėmėjai yra paskiros didžiulės Amerikos bei Australijos firmos ir keliasdešimt tūkstančių Amerikiečių gyvenančių Australijoje. Visą mėnesį, kiekvieną dieną ir vakarais Sydnėje vyksta kas nors specialaus, surišto su šiuo minėjimu. Vakar, didžiuoju "Air Force 2" lėktuvu į Australiją atskrido Amerikos viceprezidentas N. Rockefeller su žmona ir podukra ir kartu su kitais aukštais svečiais yra šios šventės garbės svečiai. Vėliau atvyks Mrs. Nansy Kissinger, New York Dance Company, Liberace ir daug kitų rašytojų, dainininkų ir menininkų. Net ir paštas įsteigė specialų "Wild West" biurą iš kur nemokamai galima siųsti į Ameriką savo draugams 200 metų šventės sveikinimą. Visa ši masinė mėnesio šventė ir įtraukimas į ją tūkstančių menininkų, sportininkų, ir kitų žmonių, parodo Australijos pagarbą Amerikai ir jos žmonėms.

★

Kovo 20 dieną didžioje Ukrainiečių salėje Sydnėjaus Sporto Klubu "Kovo" sportininkai atšventė savo gyvavimo 25-tį. Susirinkę 500 buvusių pačių koviečių ir jų rėmėjų, išvydo puikiai papuoštą salę su didžiuliu sidabrinu 25-čio ženklu ir jį supančiom Lietuvos, Australijos ir "Kovo" vėliavomis. Prie didžiulio "Garbės stalo" matėsi visi buvę klubo pirmininkai, organizacijų atstovai, nusipelnę "Kovui" žmonės ir australai svečiai. Oficialų aktą lietuvių ir anglų kalbomis pradėjo dabartinis "Kovo" pirmininkas A. Laukaitis, trumpai nušviesdamas klubo istoriją ir supažindindamas svečius su visais buvusiais vadovais, taip pat prisimindamas, kad pirmieji du šio klubo steigėjai, buv. Australijos Krašto Valdybos I-sis pirmininkas J. Vaičaitis ir I-sis "Kovo" pirmininkas A. Ustjanauskas, vėliau išvykę į Ameriką ten mirė. Po trumpų sveikinimų, kuriuos pareiškė "Kovo" Garbės narys ir buvęs pats sportininkas, vienintelis Lietuvos kunigas turįs Kūno Kultūros Rūmų si-

Kanados parlamento rūmuose Ottawoje kovo 10 d. įvyko ketvirtasis Baltų vakaras, kuriame parlamentarai buvo stengiamasi arčiau supažindinti su Baltijos valstybių padėtimi. Vakare dalyvavo apie 200 žymių svečių. Atsilankė 21 senatorius ir 41 parlamento narys, jų tarpe ir senato pirmininkė Renaud Lapointe, bei ministerio pirm. pavaduotojas Mitchel Sharp. Dalyvavo ir visi trys baltiečių konsulai. Pagrindinė vakaro tema buvo prof. dr. Romo Vaštoko kalba "Baltiečių pasiekimai Kanadoje per 25 metus". Nuotraukoje vakarienės metu prie stalo, iš kairės: senato pirm. Renaud Lapointe, Lietuvos gen. konsulas dr. J. Žmuidzinas ir Kanados Estų pirm. V. Petersoo.

dabrinį ženklą, kun. P. Butkus ir visų organizacijų vardu Sydnėjaus Apyl. pirmininkas K. Stašionis, buvo perskaityta gausybė raštiškų sveikinimų, tarp kurių koviečiai ypatingai vertina savo bendravardžio "Kovo" klubo iš Hamiltono, Kanados pirmininko Kazio Barono atsiųstą nuoširdų sveikinimą. Baigiantis oficialiai daliai, koviečės merginos be užmokesčio išdalino svečiams šampano bonkas ir, pirmininkui paprašius, visas pustūkstantis svečių griausmingai sugiedoj sidabriniam jubiliumui "Kovui" "Ilgiausių metų".

Labai gerą programą išpildė mūsų kylančios "žvaigždės" dainininkės ir buvusios koviečės krepšininkės Gražinos Žigaitytės grupė, susidedanti iš: p.p. Bitinienės, Maksvytienės, Antanaitienės, Reisgienės, Maksvyčio ir Gako. Ypatingai ir išskirtinai gera yra pati G. Žigaitytė, kuri, perėjusi į profesiones dainininkes, meno laiptuose ky-la labai greitai. Pats balius praėjo labai gerai ir įspūdingai, Sydnėjaus lietuviams palikdamas nepamirštamą įspūdį ir tuo pačiu suteikdamas daug vilčių, kad šis didžiulis "Kovo" klubas, sujungęs, ypatingai daug mišrių šeimų ir jų vaikų, dar ilgai galės klestėti, ginan tlietuviškas sportines tradicijas ir Kovo žaliąsias spalvas.

Beveik visą kovo mėnesį Bveiek visą kovo mėnesį Adelaidėje vyksta didžiulis "Adelaidės Meno Festivalis", kuriame dalyvauja žymus ir garsūs pasauliniai rašytojai, poetai, dramaturgai, dainininkai, menininkai ir kt. Kiekvieną dieną yra rengiami koncertai, spektakliai, rečitaliai, kai visose Adelaidės meno galerijose vyksta meno parodos ir kt.

Be visų kitų svečių, šia-

me festivalyje dalyvauja ir Adelaidės lietuviai, kai Lietuvos vėliava, šalia kitų valstybių vėliavų, didingai plėvesuoja didžiausioje King William gatvėje. Taip pat, tautiniais motyvais paruoštas standartas — vėliava, puošia įėjimo vartus į Adelaidės universitetą. Paskiri lietuviai dailininkai dalyvauja įvairiose meno parodose. Į šį meno festivalį, oficialiai paskelbiant ir australų spaudoje "The Advertiser", "Focus" ir "Exhibitions", yra įtraukta ir Adelaidės Lietu-

vių Muziejus-Archyvas, vadovaujamas M. Rudzensko, kurį aplanko daug svečių iš kitur. Tautinių šokių grupė "Žilvinas" dalyvavo "Adelaide Folklorio Society" koncerte ir didžiuliam Royalty teatro koncerte, parodydami mūsų gražiuosius tautinius šokius.

Šie Adelaidės meno festivaliai jau virto tradiciniais, sutraukdami ne tik vietinius, bet ir daugybę meno mėgėjų iš kitur, kas ir lietuviškiems pasirodymams duoda labai didelę vertę.

AUKOKITE TAUTOS FONDUI

Prašome iškirti ir pasiųsti su Jūsų auka.

Lietuvai ir pavergtai lietuvių tautai gelbėti aukoju \$.....
Vardas ir pavardė
Pilnas adresas

Aukus prašau siųsti:

Lithuanian National Foundation, Inc.
64-14 56th Road
Maspeth, N. Y. 11378

NURSING SERVICE

Immediate Full and Part-Time positions for
RNs and LPNs
3-11 AND 11-7 SHIFTS
ICU and MED./SURG. Division
**RICHMOND HEIGHTS
GENERAL HOSPITAL**
27100 Chardon Road
Richmond Heights, Ohio
216-585-5500 ext. 205
An Equal Opportunity Employer

(18-20)

DAIRY MECHANIC

Sealtest, a Division of Kraftco is seeking an individual familiar with automatic filling and packaging equipment, conveyors, pumps and other related duties. Familiarity with welding equipment including stainless steel fittings. City of St. Louis Stationary Engineer's license a plus.

Excellent salary and benefits

Make application Monday-Friday, 8-11 A.M.

SEALTEST

2001 Chestnut Street
St. Louis, Missouri

An Equal Opportunity Employer M/F

ANTANAS GRINIUS

Detroito lietuviai

DIRVOS 60 METŲ SUKAKTIES PAMINĖJIMAS

Dirvos 60 metų sukakčiai paminėti š. m. gegužės 23 d., sekmadienį, 12:30 Lietuvos Namuose įvyks akademija, koncertas ir pietūs. Smulkesnė programa bus pranešta vėliau. Detroito ir apylinkių lietuviai kviečiamie gausiai dalyvauti. Rengia ALT S-gos Detroito skyrius.

DLOC SUSIRINKIMAS

Detroito Lietuvių Organizacijų Centro susirinkimas įvyko balandžio 11 d. šv. Antano parapijos patalpose. Susirinkimą atidarė vicepirmininkė Elžbieta Paurazienė ir jam pravedė pakvietė Juozą Lesčinską. Atsistojimu pagerbti mirėnariai. Mandatų sąrašus perskaitė sekretorius Stasys Šimoliūnas. Dalyvavo 24 asmenys ir atstovavo 20 organizacijų. Metų veiklos pranešimus padarė: pirm. adv. Rimas Sakis-Sukauskas, vicepirmininkė Elžbieta Paurazienė ir sekr. Stasys Šimoliūnas. Iždininko Antano Sukauskos pinigų apyskaita buvo patiekta raštu. Pranešimai buvo priimti ir valdybai už gerai atliktą darbą pareikšta padėka.

Revizijos komisijos aktą perskaitė Vincas Šarka. Metų laikotarpyje turėta: pajamų su praėjusių metų likučiu \$8,065.71, išlaidų \$3,910.17 ir kasoje 4,155.54. Iš esamų kasoje pinigų bus pasiūstos Vasario 16 minėjime surinktos aukos ALT. Aktas priimtas.

Bernardas Brizgys kalbėjo pavergtų tautų ir tautybių komiteto vardu. Pavergtos tautos bendromis jėgomis rengia festivalius ir demonstracijas, o tautybių komitetas rūpinasi politikos ir kultūriniais reikalais.

Iš tautybių posėdžio įvykusio Lansinge kovo 11 d. pranešimą padarė dr. Algis Barauskas. Jo pasakymu, mes esame maži ir mažai kas mūsų reikalais rūpinasi. Daugiausia kalbama apie juodžius ir indėnus. Buvo kalbėta ir etninių grupių mokyklų ir senelių reikalais. Gubernatorius Milliken mums pataria įsijungti į partijas ir per jas kelti savo reikalavimus. Mums, žinoma, toks jo pasiūlymas buvo nepriimtinas. Į naują valdybą išrinkta: adv. Rimas Sakis-Sukauskas, dr. Algis Barauskas, dr. Kęstutis Keblys, Elžbieta Paurazienė, Saulius Kaunelis, Stasys Šimoliūnas, Bernar-

das Brizgys, Alfredas Kulikauskas, Jonas Maršalkovičius ir Antanas Sukauskas.

Į revizijos komisiją išrinkti: Marijonas Šnapštys, Juozas Lesčinskas ir Kazys Saudargas. Susirinkimas pavadė valdybai, jei Algis Zaprackas kreipsis, remti jo kandidatūrą į kongresą. Valdyba išrinkta stipri. Joje yra aukštą mokslą baigusiu, jaunimo ir subrendusių. Įvairių įsitikinimų ir pakraipų. Sėkmės naujajai valdybai.

★

Berkley K. & L. Custom Service Inn. New Yorke apsiėmė Wayne State University Lietuvių kambario sienų paveikslais išdekoravimą. Pagal jiems pristatytus pavyzdžius, jie ten padarys atitinkamus paveikslus ir išdekoruos kambario sienas. Visus tuos darbus tvarkys tojų firmoj dirbantis lietuvis Vytautas Augustinas.

★

Dariaus ir Girėno klubo susirinkime įvykusiame balandžio 11 d. Lietuvių Namuose išrinkta tokia klubo valdyba: pirmininkas — Mykolas Kizis, vicepirmininkas — Justas Pusdešris, sekretorius — Marijonas Šnapštys, iždininkas — Petras Bliūdžius, Finansų sekr. — Antanas Norus, ūkio vedėjas — Vincas Lorentas ir administratorius Bronius Tatarūnas. Maršalkomis išrinkti: Feliksas Blauzdys ir Antanas Vaitekus.

Pradedant gegužės mėn. klubo svetainė savaitėje bus atidaryta tik 4 dienas: pirmadienį nuo 3 val. ir penktadienį, šeštadienį ir sekmadienį nuo 12 val. ir bus atidaryta iki svečiai išsiskirstys namo, bet neilgiau kaip kad nustatytą įstatymais.

★

Kovo 28 d. LB susirinkime išrinkus į apylinkės valdybą 6 naujus narius valdyba pareigomis pasiskirstė taip: Jaunius Gilvydis — pirmininkas, Vacius Lelis — vicepirm. kultūros reikalams, Janina Udrienė — vicepirm. švietimo ir jaunimo reikalams, Mindaugas Gilvydis — sekretorius, Alfonsas Juška — iždininkas, Jonas Gaižutis — informacijos vadovas, Eleonora Grišaitienė — valdybos narė specialieji reikalams, Danutė Mičiūnienė — valdybos narė kultūros reikalams, dr. Algis Barauskas — narys kultūros reikalams, Stasys Garliauskas — seniūno vadovas ir Alfredas Raguckas — valdybos narys.

Į Michigano apygardos

DIRVOS 60 M. SUKAKTIES MINĖJIMAS DETROITE

1976 m. gegužės 23 d., sekmadienį, 12 val. 30 min. p. p.,
LIETUVIŲ NAMUOSE, 3009 TILMAN G-VĖ, DETROIT, MICH.

Programoje:

ALEKSAS LAIKŪNAS — žvilgsnis į ateitį pro Dirvos sukaktį;
VYTAUTAS ALANTAS — Aktuali dienos tema;
WINDSORO MERGAIČIŲ KVARTETO "AUŠRA" koncertas;
PIETŪS.

Įeinant aukojama.

Minėjimą rengia ir visus kviečia dalyvauti.

AMERIKOS LIET. TAUTINĖS S-GOS
DETROITO SKYRIUS

DETROITO LIETUVIŲ AUKOS VASARIO 16 PROGA

Vasario 16-sios minėjime, kur suruošė Detroito Lietuvių Organizacijų Centro Valdyba 1976 m. vasario 15 d. Lietuvių Kultūriniam Centre Southfielde, Mich., Lietuvos nepriklausomybei atstatyti surinkta aukų 3,503.00 dol. Rinkliavai vadovavo DLOC Valdybos vicepirm. Elžbieta Paurazienė, kuriai talkino: K. Gričius, G. Vilkienė, V. Lelis, E. Bulotienė, A. Sukauskas, R. Ražauskienė, V. Staškus, A. K. Balukai, S. Kaunelienė, I. Laurus, K. Ražauskas ir A. Andriušaitis. DLOC valdyba nuoširdžiai dėkoja

suvažiavimą išrinkti šie atstovai: E. Skiotys, V. Kutkus, J. Mikaila, A. Rugienius, N. Udrys, A. Damušis, V. Petrulis, G. Balanda, B. Brizgys, V. Černiauskienė, I. Sventickaitė, V. Rugienius, D. Gilvydienė, J. Gruzdas, K. Keblys, V. Tamošiūnas, V. Memėnas, R. Selenis, S. Smalinskas, A. Sukauskas, A. Šukys, A. Vėlavicius, V. Urbonas, Jonas Urbonas ir V. Memėnienė. Pavardes surašytos pagal surinktų balsų daugumą.

★

Iš Michigano apygardos į JAV 8-ją tarybą bus renkami šeši kandidatai iš pasiūlytų šių asmenų: J. Gilvydžio, V. Jonaičio, V. Kutkaus, A. Rugieniaus, R. Selenio, I. Sventickaitės, A. Šukio, N. Udrio ir J. Urbono.

Balsavimai įvyks balandžio 24 ir 25 d. šiose būstinėse: Kultūros Centre balandžio 24 d. nuo 5 iki 8 v. ir balandžio 25 d. nuo 9 iki 2 v. p. p. Lietuvių Namuose balandžio 24 d. nuo 2 iki 5 v. v. švento Antano parapijos mokykloje balandžio 25 d. nuo 9 iki 2 v. p. p. švento Petro parapijos salėje balandžio 25 d. nuo 9 iki 2 v. p. p.

★

Lietuvių Tautinių šokių ansamblio "Šilainė" tėvų komitetas balandžio 24 d. Kultūros Centre rengia balij.

aukų rinkėjams, o ypatin-
gai dosniems aukuotojams.

Aukojo: po \$100 — P. P., dr. V. Dargis, Chicago, Ill.
Po \$50 — B. Norkūnas, V. Žebertavičius, dr. P. V. Šepetys.

\$40 — A. Dagilis.
\$30 — M. A. Klimkaičiai.
Po \$25 — V. G. Ankai, dr. V. Mileris, LB Detroito apylinkė, A. B. Sukauskai, dr. G. L. Petersonai, S. S. Šimoliūnai, dr. O. V. Vaitai, S. Bartkus, J. T. Kavalauskai, A. Končius, G. Balanda, A. E. Misiūnai, Dariaus Girėno Klubas.

Po \$20 — dr. A. B. Barauskai, adv. R. Sukauskas-Sakis, XX, Detroito Ateitininkai, S. V. Urbonai, V. Kudrotienė, J. E. Baubliai, K. J. Bagdonai, J. M. Krisčiūnai, I. A. Lukai, J. R. Mikailai, B. O. Brizgiai, SLA 200 kuopa, L. Grunovas, B. ir dr. B. Girniai, J. Mačiulaitis, E. Tamašauskienė, A. Stankiūtė, P. Bانونis Sr., L. J. Pečiūrai, S. E. Lungiai, L. E. Kutkai, P. Balandienė, A. S. Vasuliai, J. M. Vaitkūnai Sr., J. C. Balsiai, F. Blauzdys, J. J. Černiauskai, K. Nausėdas, S. E. Garlauskai, S. Vilkas, A. Norus, J. D. Gilvydžiai, V. Staškus, A. B. Zakarkai, J. Petrauskas, SLA 352 kuopa, F. Motuzas, O. Norvilienė, A. Burokauskas.

Po \$15 — C. O. Šadeikai, J. M. Kurai, E. Kaustekliai, J. Mikaila, A. E. Juškai, B. Burba, J. G., A. E. Jodinskai, A. R. Vaitiekaičiai, J. Nesavac, J. J. Mikulioniai, J. P. Gaižučiai, kun. V. Krisčiūnevičius, A.L.I.A.S. Detroito skyrius.

\$12 — J. G. Rimkūnai.

Po \$10 — V. Tamošiūnas, K. Sragauskas, A. K. Andriušaitis, J. Jasevičius, B. G. Valiukėnas, Moterų S-gos 54 kuopa, P. B. Čekai, O. Plienaitienė, A. Markuzytė, J. Preibys, A. V. Osteikai, N. Ward, Liet. Vyčių 79 kuopa, O. Navasaitienė, J. J. Marsolkevičiai, J. O. Poderiai, M. S. Narbutai, J. A. Duobai, K. O. Pakalniškai, S. D. Žebraičiai, R. Garas,

A. M. Bankaičiai, J. Mikėlavicius, P. A. Bukšnai, G. ir V. Vaškelytės, P. M. Polteraičiai, V. L. Polteraičiai, A. Bagdon, V. Mickevičius, A. Pesys, T. B. Čiunkai, L. O. Seleniai, V. B. Atkočiūnai, J. O. Kartis, J. O. Briedžiai, V. Šlikas, E. Jurgutienė, J. E. Bražiūnas, A. Rimkus, A. V. Janušiai, J. V. Pleskus, A. Matulis, V. L. Mingėlai, A. E. Kaspučiai, A. Gesius, A. Vaitėnas, A. Yankauskaitė, J. Šepetys, B. Beržankis, V. Radzevičius, kun. C. Simaitis, V. L. Urmanavičius, A. A. Žiedas, J. A. Bagužiai, M. E. Baukys, E. E. Reklis, V. Slušnys, K. S. Špakauskas, J. M. Kinčiai, J. Raulickas, V. O. Valiai, J. Karpus, D. L.K. Birutės Draugija, J. S. Janulevičiai, A. Ramanauskienė, dr. A. Pakalnis, K. K. Daugvydai, XX, A. A. Šukai, V. Čižauskas, A. A. Leparskai, A. Rašytinis, J. O. Bartkai, J. M. Sajauskai, Liet. Kat. Susiv. 265 kuopa, J. Murinas, A. M. Bajerčiai, P. E. Marčiukaičiai, M. V. Tylai, O. Mažeikienė, I. S. Kauneliai, A. S. Vainoriai, P. Stanionis, P. V. Balynai, R. A. Tamulioniai, K. R. Ražauskai, S. Miltakienė, K. B. Mykolaitis, P. Pace, V. A. Leliai, Z. Sukauskas, K. D. Navasaičiai, A. Armalis, J. Šimkus, V. Petrulis, L. Heiningas, E. Bulotienė, J. Bujauskas, T. Vaitkūnaitė, K. Krisčiūnevičienė, U. Udrienė, J. Mika, V. Rinkevičius, S. Blaskevičius, V. Perminas, V. A. Patalauskai, V. V. Šnapštys, N. S. Slyžiai, V. V. Memėnas, J. G. Asminas, P. J. Putriai, J. E. Jenekai, A. V. Pečiai, A. S. Grišaitis, A. K. Balukai, V. Dalinda, A. E. Kvedaras, A. Širvydas, J. O. Ragašiai, J. A. Jonynai, Stasio Butkaus šiaulių kuopa.

\$8 — dr. S. Juzėnas.

Po \$7 V. Šnapštytė — 7 metų, A. Webber.

Po \$6 — V. L. Skrebušai, A. J. Griniai, C. J. S.

Po \$5 — J. O. Šeputai, J. Daukaitė, G. Vilkas, K. Gogelis, E. Paurazienė, P. C. Mikštai, A. Aštaitis, K. Jurgutis, V. Laurus, M. Leipus, R. Šnapštytė — 5

(Nukelta į 12 psl.)

Detroito lietuvių aukos
Vasario 16-tos proga

(Atkelta iš 11 psl.)

metų, S. Bankauskas, J. Augaitis, S. D. Kaunelis, S. Erlingis, A. Stonienė, A. Nasutavičius, A. Musteikis, B. O. Walls, C. Orentienė, U. Leleikienė, F. Olšauskaitė, E. D. Jankai, V. A. Lingai, A. Račkai, R. Šadeika, S. Šadeika, J. E. Beganskai, A. Russas, A. Dainus, K. Kupėtis, A. Butavičius, J. B. Beržanskai, P. Petravičius, M. Juskiš, A. Vasišauskienė, W. H. Mallen, E. Skiotys, D. Lesčinskis, Ant. Zaparackas, Č. Stanulis, J. Švoba, A. Merkevičius, K. B. Kulikauskai, D. A. Mičiūnai, V. Jovaiša, B. V. Neverauskai, V. Jocys, V.K.L. Sąjungos Detroito Skyrius, J. Šidagis, O. Vaikūnienė, dr. J. Kriaučiūnas, Toledo, B. O. Rūkšteliai, K. E. Jokšai, A. Pusdešris, J. Racevičienė, Z. Heinigienė, N. Cirtautas, A. G. Rudžiai, K. J. Griciai, J. Dunčia, V. V. Šarkai, K. Čiuželis, K. Veikutis, J. O. Pusdešriai, F. J. Kanapeniai, A. Kišonas, P. Televičienė, P. A. Bljūdžiai, A. Kezenienė, M. A. Petrauskai, M. A. Kunciai, J. E. Radas, K. Urbšaitis, A. Kavalas, A. Simonaitienė, A. Vaitiekus, E. Gilvydienė, J. Z. Baužai, S. Dryžienė, J. V. Panavai, B. Navickas, S. Miliesius, A. Vitkauskas, C. J. Naumai, A. Nakas, J. Jurkūnienė, M. Balčiūnas, A. Brazauskas.

\$4 — M. E. Bogutai.

Po \$3.00 — S. Dovtortienė, V. Brokas, J. Rutkauskienė, H. A. Dūdai.

Po \$2 — R. Francisco, M. Jackson, P. A. Budrikai, R. Janšauskas, A. Milmantienė, F. Lakomy, M. O. Abarius, XX, S. Gladkauskienė, J. J. Belickai.

Po \$1 — N. J. Udriai, A. Mameniškis, M. Vale, dr. V. Pakalnis.

50 c. — Brokas.

DLOC Valdyba

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

Išėivijos lietuviukų Odisėja... (7)

Kongreso lakštingala

Jūratė Statkutė — de Rosales

TEATRO SAN MARTIN

— Gruodžio 26 dieną stovykla užsidarė. Išvykome mašinomis ir autobusais į Buenos Aires miestą, kur mums buvo duotas laisvas popietis susipažinimui su miestu.

— Mes važiuojame su savo forduku. — pasakoja Aras. — Netoliese, savo mašinoje, važiuo vienas kongreso organizatorių, aktyvusis Viktoras Barzdžius. Staiga žiūrime, kad jis pasuko iš plento į laukus ir leidžiasi per pievą. Jė greitai sumažėjo, mašina sustojo. Viktoras išlipo išbalės. Jo mašinos stabdžiai neveikė, buvo išbėgusi stabdžių spaudimo alyva. Mašinoje sėdėjo šeši žmonės. Jei ne Viktoro orientacija ir geras vairavimas, būtų galėjusi įvykti didelė nelaimė.

— Buenos Aires mieste mūsų pirmas pirkinys buvo nauja gitara, vieton tos, kurią mums pavogė Columbijs. Pirkome padangas, kelias mašinos dalis, naują jungiklį. Visi apsipirkome smulkiais odos išdirbiniais.

— Iškilmingas kongreso atidarymas įvyko San Martin teatre. Žmonių buvo susirinkusi daugybė, teatras buvo sausakimša prigrūstas publikos. Atidarymas išpūdingas. Mes žinojome, kad Buenos Aires mieste gyvena daug lietuvių, bet negalvojome, kad ten esama tokios didelės lietuvių kolonijos.

— Tiesiai iš teatro visi važiuojame į prielauką ir visi drauge išplaukėme laivą į Montevideo miestą. Laivas buvo pilnas lietuvių — kongreso dalyvių, svečių: visokio amžiaus, visokio plauko savieji, kalboms, dainoms, šokiams, juokams nebuvo galo. Mes irgi įsigrūdome į laivą su savo "arkliuku". Aplink girdėjome daug pagirimų Argenti-

nos lietuviams, suruošusiems puikią stovyklą, kongreso atidarymą ir šią kelionę laivu.

URUGVAJAUS LIETAUVIŲ NUOŠIRDUMAS

Urugvajaus sostinėje Montevideo dauguma mūsų buvo apgyvendinti lietuvių šeimose. Ši antroji kongreso dalis buvo skirta menui: parodos, talentų vakarai. Jaunimas man pasakoja, kad jiems patikusi nuotraukų paroda, jie man mini dainuojančias "žibules", išvardina gana daug žadantį nemažą mūsų jaunų talentų skaičių.

Nežiūrint to, atrodo, kad didžiausias įspūdis iš viešnagės Urugvajuje buvo kitokio pobūdžio:

— Kai susitikome pirmą kartą, veik visų atstovų pagrindinė kalbos tema buvo Urugvajų palietusi nežmoniška infliacija. Mus sukrėtė aukštų kainų ir žemų algų palyginimai: matėme, kad net pasiturinčios šeimos yra priverstos gyventi dieną iš dienos, jų sutaupos nuėjo niekais, jų perspektyvos pagerinti savo gyvenimo sąlygas yra lygios nulii.

— Čia ne vien Venezuelos jaunimo nuomonė, o bendrai, visi suvažiuosieji panašiai kalbėjo. Spėjome, kad mūsų apgyvendinimas sudarė kiekvienai šeimai labai didelę materialinę našta, stebėjome, kad niekas iš šeiminių ne tikėtai nesiskundė, bet rodė mums didžiausią nuoširdumą, stengėsi mus kuo geriausiai priimti. Negaliu visų mus priėmusių šeimų išvardinti, tačiau galiu pasakyti, kad jos visos davė tiek, kiek JAV-se, algos ir pirkimo galios proporcijas išlaikant, tektų matuoti tūkstančiais dolerių per šeimą.

Apie Argentinos ir Urugvajaus lietuvių palietusią infliaciją jau buvau girdėjusi. Ta proga užklausu:

— Ar kongreso metu nebuvo iškelta mintis, kad Pasaulio Lietuvių Bendruomenė ar Balfas galėtų paskolų ar darbo kontraktų būdu sudaryti norintiems iš Urugvajaus ar iš Argentinos išvažiuoti lietuviams tinkamas sąlygas? Juk infliacija yra tokia, kad tų kraštų valiutos nebetinka nė paprasčiausio kelionės bilieto išpirkimui.

Jaunieji abejodami krato galvas. Jie nežino, ar tokios kalbos su P.L.B. pirmininku būtų kongreso metu.

— Venezueloje vyrauja įsitikinimas, kad Urugvajaus antros ir trečios kar-

girsti mus skrendant — aiškina man Angelytė.

— Ji turi didelį talentą, — rimčiau pridėda Aras.

— Ar ji mokosi dainavimo? — klausiu.

— Ją mokiina jos mama ir tėvelis.

— Ar nėra sąlygų įstojimui į konservatoriją ar nėra noro? — vėl klausiu.

— Jaunieji suabejoja. Jie žino tikrai tiek, kad mergaitė nepaprastai gražiai dainavusi, visus žavėjusi.

— Koks yra tos jaunutės lakštingalėlės vardas?

— Adriana Jocyte.

(Bus daugiau)

• Dail. Romas Viesulas buvo pakviestas būti vieno asmens jūry komisijoj atrinkti dviejų dimensijų meno darbams metinėje South Carolina valstybės meno parodoje. Į šią kategoriją įėjo tapyba, grafika ir piešiniai. Dailininkas taip pat turėjo rekomenduoti So. Carolina valstijos Meno Komisijai, kurie parodos darbai turi būti perkami So. Carolina valstybės kolekcijoms. Tos pačios parodos skulptūros ir taikomosios dailės jūry buvo Paul Smith, Musseum of Contemporary Crafts, New Yorke, direktorius.

DIRVOS ADRESO REIKALU

Primername, kad Dirvai įsikūrus laikinose patalpose (6116 St. Clair Ave.), greitesniam pašto pristatymui adresas lieka tas pats: **DIRVA, P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103.**

PAPER MILL SUPERINTENDENT AND MAINTENANCE ENGINEER

NITEC Paper Corp., Niagara Falls, N. Y., is seeking a tissue mill superintendent and a coated mill maintenance eng. to meet expanding needs. These positions represent an outstanding opportunity for an individual with solid experience in the tissue mill area & coated paper maintenance field. Exceptional salary, exc. benefit program & profit sharing participation.

PLEASE WRITE OR CALL:

Lloyd C. Norton, V. P., Industrial Relations

NITEC PAPER CORPORATION

4001 Packard Road,

Niagara Falls, New York 14302

1 (716) 285-3681 or 1 (716) 754-7868

(16-16)

HELP WANTED

Due to rapid expansion program we immediately need additional people for mushroom harvesting. We will pay you \$2.00 per hr. for the first week while you train, then you will receive 52 cents for 10 lb. basket. Our harvesters are presently earning \$2 to \$4.00 per hr. We also work a 7 day work week with each person having every 4th day off. This is full time permanent work and you will be covered by our group insurance program. Apply in person daily 8-5 at Valmeyer Personnel Office, 20 min. from JB Bridge.

CASTLE & COOKE FOODS

VALMEYER, ILL.

618-935-2295 or 2282

An Equal Opportunity Employer

(17-19)

WANTED EXPERIENCE SIGN PAINTERS PATTERN PERSON AND ERECTION MEN

STEADY WORK FOR QUALIFIED SOBER MEN. TOP SALARY AND BENEFITS. CALL: WRITE OR APPLY **MOORE SIGN CORP.**

P. O. BOX 748
CHESTER, VA. 23831
804-748-5836

(14-20)

TOUR TO THE "Old World"

JULY 12-26, 1976

Visit Finland. Entrancing Northern Land of Lakes - and then fly to The Soviet Union. Stop first at The Palace City of Leningrad, famous for its fabulous Hermitage Art Museum. Then continue to charming Lithuania, visiting the medieval cities of Vilnius and Kaunas. Next by jet to Russia's capital city of Moscow with its massive Red Square and the unique Kremlin. On then to Vienna, glittering, imperial capital of Austria for a romantic two day stay. The tour will be escorted by Mr. Edward Budelis

Please send me more information on:

Name _____

Address _____

For information contact
Mr. Edward Budelis
(301) 793-9342

HELSINKI-LENINGRAD
LITHUANIA
MOSCOW — VIENNA

Thomas Cook, Inc.
313 N Charles St.
Baltimore, Md. 21201
Phone: (301) 837-3100

Thomas Cook

The trusted name in travel. Everywhere.

CLEVELANDE

Aurelija Balasaitienė

LIETUVIŲ IMIGRACIJOS ISTORINIAI TURTAI

Emigracija – tai dvidešimtojo šimtmečio modernus 'tautų kilnojimas', į kurio sukūrį patekome ir mes, gintarinio Baltijos pajūrio vaikai, pasitraukę iš savo gimtojo krašto, nešini kūrybine jėga, stipriu savisaugos instinktu ir senos lietuviškos kultūros pasėliais, ieškodami galimybių gyventi normalų laisvų piliečių gyvenimą. Ne duonos kąsnio ieškojimas ištrėmė mus iš mūsų gimtosios pastogės, nei geresnio gyvenimo pažadai ar viltys, bet galinga likimo ranka, savavališkai apsprendusi milijonus mirčių ar gyvenimų. Savaiame suprantama, kad asmeniškų kovų už būvį surakinti, per ištisus dešimtmečius tik pripuolamai susiburdami ir tuo būdu sukurdami lietuvių imigrantų visuomenę Jungtinėse Amerikos Valstybėse, mes neturėjome nei progos, nei laiko, nei sąlygų chronologiškai užfiksuoti mūsų imigracijos istorinius faktus, užvesti metraščius, sudarinėti statistikas. Viena ar kito asmens palėpėje trūnyja laiko malonei pasmerkti laiškai, dokumentai, brošiūros, programos, organizacijų archyvai, iš kurių, kaip iš smulkių mozaikos šukelių, išryškėtų mūsų imigracijos istorija ir mūsų įsikūrimo Amerikoje socialinis, ekonominis bei kultūrinis veidas. Neturėtų būti klausimo dėl tokios istorijos reikalingumo, net jau vien dėl to, kad 'neišnyktume kai dūmas, neblaškomas vėjo', sutirpę iškraipytų statistikų skiltyse, tuo labiau, kad mūsų buvimas laisvame pasaulyje yra pateisinamas tik tada, kad, pajutę savo jėgą skaičiumi ir intelektu, galėtume įtakoti pasaulio galybes Lietuvos išlaisvinimo ir mūsų tautos gyvybinėje kovoje. Į mūsų gyvenimą laisvėje turime žiūrėti ne kaip į savaime suprantamą privilegiją, bet kaip į pareigą išlikti gyvais ir stipriais, kad mūsų kova būtų vaisinga ir vieninga, surišta vienu pagrindiniu tautos laisvės ir gyvybės idealu.

Kaip jau viename iš ankstesnių savo straipsnių aš bandžiau pristatyti mūsų visuomenei profesoriaus dr. John F. Cadzow asmenybę, čia psistengsiu supažindinti skaitytojus su jo darbu, kuriam yra reikalinga visų mūsų talka ir materialinė bei moralinė parama.

Gilus mūsų tautos ir valstybės istorijos analistas ir žinovas, jis nepasitenkina vien turimais įvairių šaltinių istoriniais faktais ir yra pasi- ryžęs rašyti dvi istijas: mūsų tautos ir valstybės

istorija dabarites įvykių švie soje, ir pilną mūsų imigracijos istoriją, kurios iki šiol neturime. Jo lietuviškos nuotikos ūkyje, Kento universiteto artumoje, kuriame yra gaminama 'Gintaro' obuolinė sunka (apple cider), ir kurio vaismedžių sodas šią vasarą pasipuoš iškaba 'Gediminas Orchards', randame neįkainojamos vertės dokumentų, kurių chaose jis pradeda rasti tvarką, sistemą ir logišką mūsų imigrantinės visuomenės grandį.

Atskirame kambaryje, kurio sienos iki pat lubų perkrautos lietuviškais leidiniais, vargu begalima būtų išskaičiuoti leidinius, kuriuose randasi mūsų istorija. Viena sienoje koncentruojasi grožinės literatūros leidiniai ne vien iš paskutiniųjų dešimtmečių, bet iš pačių seniausių pirmųjų imigracinių metų Amerikoje. Šalia jų pilnas Lietuvių Enciklopedijos rinkinys, Lietuvos Istatymai, ir bene viena iš seniausių istorinių knygų apie lietuvių Amerikoje, išleista 1899 metais Plymouth, Pa., pasirašyta Fr. Jonas vardu, 'Pirmieji lietuviai Amerikoje'. 1915 metais išleista Račausko 'Tėvynė' su lietuvių šeimų statistika, taip pat 1925 metais Kaune išleista Gineičio 'Amerika ir jos lietuviai', yra tik keletas iš daugelio minėtų leidinių, kurių neįkainojama vertė byloja apie dr. Cadzow pastangas ir pasišventimą medžiagai rinkti.

Priešingos sienos lentynoje rikiuojasi mūsų imigracijos medžiaga, suskirstyta pagal valstijas. Čia randame senas brošiūras apie lietuvių parapijų jubiliejus, anks- tyvųjų koncertų programas,

vaidinimus, 'piknikus' ... Periodinės spaudos skyriuje turiu progos pavartyti 'Amerikos Lietuvi', kurio Vasario 28 dienos, 1907 metų numerį randu įdomų straipsnį apie lietuvių studentus Valparaiso universitete, kuriame rašoma, kad lietuviai mokosi daugiau paties mokslo labui, negu 'bizniui'. Taip pat 1896 metų Sausio mėnesio 'Varpas', literatūros, politikos ir mokslo mėnesinis žurnalas, mane nutėkia sentimentalai ir iškilmingai, tarsi jo pageltusių puslapių juodomis raidėmis į mane būtų prabilusi Vinco Kudirkos dvasia.

Atostogų metu su savo šeima keliaudamas, jis kiekvienoje vietovėje sustoja, ieško damas telefonų abonentų knygose lietuviškų pavardžių, organizacijų, parapijų. Ypatingai įdomus radinys yra 'mažiausia bažnyčia' West Virginijoje, vadinama 'Our Lady of the Pines'. Iš lauko jos kvadratura tėra 24 x 12 pėdų, o iš vidaus gi 16 x 11 pėdų. Tai nuostabaus paprastumo žavus pastatas, nelyg meilios rankos atsargiai padėtas tankaus, vės- laus pušyno aikštėje, kurio išorinė išvaizda nenoromis kviečia nuvargusį turistą maldai, o vidus, papuoštas lietuvišku kryžiumi ir ornamentais, byloja apie seną, originalią nežinomų menininkų kultūros lietuvišką kilmę. Altoriaus stalą dengia įmant- riais lietuviškais raštais į- austa staltiesė, austa Lietu- voje prieš 80 metų.

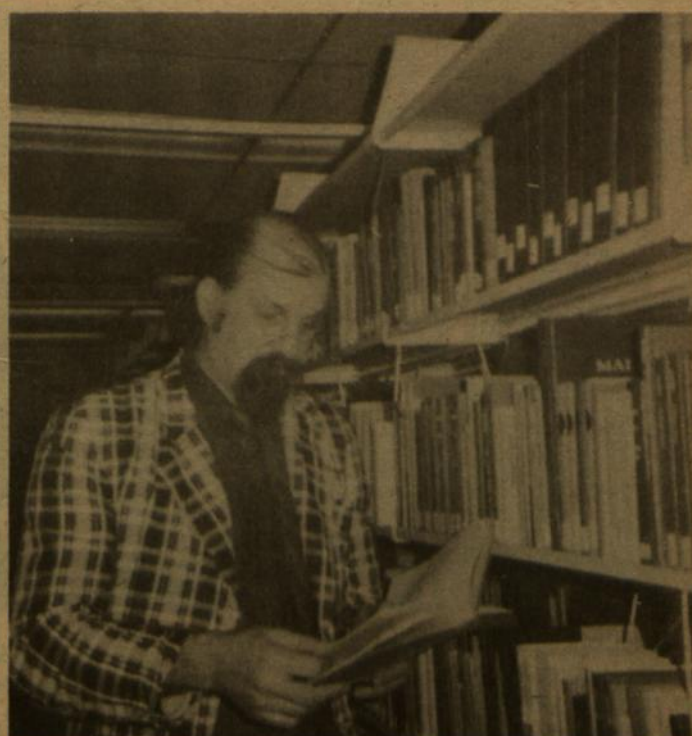
Bendrosios informacijos archyve randu ištisą eilę rim- tų leidinių medicinos, odontologijos ir kitų mokslo šakų srityse, parašytų lietuvių profesionalų, apie kuriuos mes, deja, nieko nežinome.

Bibliografinė medžiaga ap- jungia literatūrą, muziką, Lietuvos Vyčių veiklos doku- mentus, ir t.t.

Pagaliau viename spintos stalčiuje randasi jau sugrupuota imigracijos istorijai pa- ruošta medžiaga, apimanti visas mūsų organizacijas, bendruomenę, politinę bei kultūrinę veiklą, spaudą ir informaciją. Ant spintelės viršaus ilsisi saulės spindu-

Prof. John F. Cadzow asmeniškos lietuvių imigracijos į JAV istorinės medžiagos dalis.

Prof. John F. Cadzow prie lentynos su katalogizuotais lietuviškais leidiniais Kent universiteto bibliotekoje.

liu glostoma, mūsų pirmo ir paskutinio prezidento A. Smetonos autentiška kaukė.

Lietuvių imigracijos istorijai kitų tautybių istorijų tarpe yra skirta 180 puslapių, kuriuos dr. Cadzow užpildys bene tiksliausia ir tobuliausia informacija, ją rinkdamas tiek iš rašytinių surinktų šaltinių, tiek iš gyvų asmenų teikiamų žinių. Knyga vadinsis 'Lithuanians in America and their Settlements in Cleveland'.

Kaip matome, jo darbas tiek savo apimtimi, tiek savo turiniu paruoš istorinį dokumentą, kuris mus supažindins su mums mažai nežinomais, bet reikšmingais faktais ir tuo pačiu įamžins mus ateinančių kartų žiniai. Visi, kuriems mūsų išlikimas ir mūsų vaidmuo Amerikos gyvenime rūpi, turi atkreipti dėmesį į dr. Cadzow idealis-

tinį darbą, kad ne tik palengvintume jam nešti to darbo našta, bet ir savo moraline bei materialine pagalba duotume jam pajusti, kad jo darbą vertiname ir esame jam dėkingi.

Atskiru straipsniu bus informuojama apie Kento Universitete esantį lietuvių archyvą ir ateities perspektyvas.

WANTED JOURNEYMAN
OR
1ST CLASS SKILLED
ALL AROUND MACHINISTS
1ST & 2ND SHIFT
With job shop experience be able to set up work from blue prints & close tolerance.
ALSO
MACHINE SHOP FOREMAN
FOR NIGHT SHIFT.
Must be familiar with job shop operation Permanent positions for right men. Excellent company benefits. Wages open.
CALL OR SEND RESUME TO:
SUPERIOR MACHINE CO.
P. O. BOX 3258
FLORENCE, S. C. 29501
803-662-1042 (15-20)

1976 metų Dirvos novelės KONKURSAS

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės ilgis neribojamas.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1976 metų birželio 15 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtina! privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant pridėdama voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus — neatplėšti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui bus įteikta 600 dolerių premija. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI gražinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

Mecenatas — SIMAS KAŠELIONIS.

Clevelando tautybių laikraščių leidėjai su demokratų kandidatu į JAV senatą James Stanton. Iš kairės: Norbert Kulas, Tony Kulas (Polish Kuryer), Jim Debevek (American Home), Stefan Deubel (Foreign Language Newspaper Service), James Stanton kandidatas į JAV senatą, Edward Schneider (Saxon News Volksblatt), Robert Graul (Treasurer of A.T.S.) ir Zoltan Gombos (Szabadsag).

CLEVELANDIEČIŲ AUKOS VASARIO 16 PROGA

Po 50 dol. — A. Buknis, J. J. Kunevičiai, dr. K. Pautienis, P. Razgaitis, dr. J. Stankaitis.

Po 30 dol. — J. Mačiulis, A. Maurutis, P. D. Mikočiūnai.

Po 25 dol. A. Alkaitis, A. Garka, V. Gruzdis, kun. B. Ivanauskas, dr. E. Juodėnas, F. Lukas, J. N. Mockus, A. Pautienis, dr. V. Stankus, J. Švarcas.

35 dol. — dr. A. Martus.

21 dol. — A. L. Kazlas.

Po 20 dol. — VI Bložė, R. I. Bublys, S. D. Čipkus, K. U. Gaizutis, O. Geležūnienė, A. Laikūnas, Z. S. Obeleniai, P. A. Petrakis, S. Radzevičiūtė, M. Rudaitienė, E. R. Šilgaliai, A. V. Tamulis, E. Unger.

Po 15 dol. — J. Čyvas, J. DeRichter, Z. Gobis, V. Janušis, A. Karafelli, K. Karalis, J. Radžius, V. Radžius, M. A. Smelstoriai, M. Trainy, O. P. Žilinskai.

Po 12 dol. — J. Gudėnas, A. G. Karsokai.

Po 10 dol. — M. Aukštuo-
lis, V. Bakūnas, J. Balba-
tas, A. Balašaitienė, M. Bly-
nas, R. Bridžius, V. O. Če-
pukaitis, Z. Dautartas, V.
Degutis, kun. P. Dzegorai-
tis, V. Geležūnas, kun. A.
Goldikovskis, E. Ilenda, dr.
S. Jankauskas, A. Jonaitis,
dr. P. Jucaitis, S. Jurgaitis,
A. Karklius, B. Karklius, R.
E. Kašuba, A. Kavaliūnas,
J. Kizevičius, J. P. Klioriai,
H. Kripavičius, J. A. Kubi-
liūnai, P. Kudukis, W. Kuz-
man, A. E. Lūža, S. La-
niauskas, L. S. Keženis, O.
Mažeika, S. Mikalauskas, F.
Modestavičienė, L. Nagevi-
čius, B. E. Nainiai, J. J.
Naujokaičiai, A. Nevulis, K.
Palubinskas, Z. Peckus, J.
Petkevičienė, A. R. Petrus-
kis, A. Rastauskas, V. Rut-
kauskas, V. Samatauskas,
J. Skavičius, B. Snarskis,
I. Stankus H. Stasas, V.
Stimburienė, V. Stuogis, A.
Styra, P. Tamulionis, K.
Vaičiūnienė, D. Vaičiūnas,
R. Valodka, J. Žemaitis, P.
Zigmantas, R. A. Zorskai.

Po 7 dol. — V. Juodis, J. Juodišius, K. Širvinis.

Po 5 dol. V. Benokraitis, B. Bernotas, J. O. Cijūn-
kai, A. O. Čiuprinskai, B.
S. Garlauskai, I. Gatautis,
V. Gecevičius, H. Idželis, S.
Ignatavičius, J. Jakštas, J.
Kaklauskas, J. Kalvaitis, J.
Krygeris, V. Kasakaitis, A.
Kasperavičienė, I. Laurinai-
tienė, J. Lepeška, V. Matu-
lionis, K. Mažonas, J. Mig-
linas, V. A. Miškiniai, A. P.
Mulioliai, J. Naujokaitis, V.
Petukauskas, J. Rastenis, J.
E. Šarkauskai, S. M. Slabo-
kai, J. Šlapelis, E. Stepas,
V. Steponavičius, J. Taoras,
V. B. Taraska, H. Tatarū-
nas, V. Unguraitis, B. Urbo-
navičius, A. Vedegys, J. Ve-
lykis, J. Virbalis, V. Žakys.

3.50 dol. V. Bačiulis. 3
dol. — K. Balaišis. 2 dol. —
I. Belzinskas, Mekeša ir V.
Šukys. 1 dol. A. Vasys. Pa-
laidų rasta 1,335 dol.

**ALT Clevelando
Skyriaus Valdyba**

WELDERS (ARC)

EXPERIENCE ONLY
GOOD BENEFITS
APPLY IN PERSON

REMKE INC.

28100 Groesbeck Hwy.
Roseville, Michigan 48066
(18-22)

FITTERS

PLATE AND STRUCTURAL FABRICATION

Growing company in the air and water pollution control
fabrication needs experienced fitters who can read drawings
and fabricate. Wages and fringe benefits over \$7.50 per hr.
No ceiling on wage rate.

Good opportunity for qualified men. Company will help
with relocation expenses.

ENVIRO-FAB

12540 Beech Daly Road,
Detroit, Michigan
313-937-2000

An Equal Opportunity Employer

(17-20)

OIL FIELD MACHINISTS

IMMEDIATE OPENINGS FOR
EXPERIENCED MACHINISTS.

EXCELLENT WAGES

AND

FRINGE BENEFITS

Must be willing to relocate. All replies
will be kept confidential.

For interview call, apply, or write:

**REBEL WELL SERVICE
INC.**

2700 E. PARK AVE.
HOUMA, LA. 70360
504-868-1430

An Equal Opportunity Employer
(15-21)

DEALER WANTS

ADDITIONAL
MECHANIC

FOR THE PRESTIGIOUS
MERCEDES-BENZ AND
QUALITY PORSCHE-AUDI

Needs 2 technicians for each auto-
mobile, must be experienced. Moving
expenses paid, good income for right
man, 5 day work week, ideal working
conditions, usual company benefits.

Call Collect Jimmie Ray
504-926-7010

**MILLER-TERRELL
IMPORTS, INC.**

Baton Rouge, Louisiana
E.O.E.

(17-18)

NURSES NEEDED

R. N.'s
L. P. N.'s

Immediate openings for qualified
R. N.'s and L. P. N.'s in our Surgical
Intensive Care and Recovery Room
areas. All 3 shifts. Experience in
Specialty areas preferred. Excellent
working conditions and employee be-
nefits, including, vacation, holidays,
sick leave, long term disability, and
life insurance, plus shift and week
end differential.

Contact the Nursing Service
Office, Wesley Medical Center,
550 North Hillside, Wichita,
Kansas 67214. Phone 685-2151
Ext. 7261.

An Equal Opportunity Employer
(18-19)

NAUJI SOCIETY CORPORATION VADOVAI

J. Maurice Strucken

Gordon E. Heffern

Society Corporation vienas didžiausių bankų Clevelande ir
apylinkėse, turįs 81 skyrių, akcininkų susirinkime išrinko J.
Maurice Strucken Chairman of the Board and Chief Executive
Officer, o Gordon E. Heffern — President of the Corporation.
Be to išrinko du naujus direktorius William H. Bricker ir
Patrick S. Parker, bei perrinko kitus direktorius.

andré duval

šios dienos grožio salonas
su vakar dienos kainomis

Viskas vėliausios
mados pas
Andre Duval...

Patrauklus naujas de-
koravimas, patys naujausi
įrenginiai ir geriausiai
už viską, mūsų einančios
su diena talentingos pa-
tarnautojos, kiekviena iš
jų eksperte technikoje ir
stiliuje.

Taip viskas seka šios dienos reikalavimus,
išskirus kainas...

**Shampoo &
Styleset \$3.45**
not \$7.50

HAIRCUTTING \$2.95
from only not \$7.50

Blower Cut and Style \$6.95
not \$15

**L'Oreal Perm
\$12.50**
not \$17.50

Frosting \$17.50
not \$30

cup
or
cap

Sale of Beauty \$7.87
Special — the famous
Vita Perm, complete
with cut.

**UniPerm Incl. \$20
cut**

The great new wave
that's pre-programed
for beautiful results
everu time. \$25 at
most salons.

Permanent Eyelashes, individually applied, \$15
No-Set Perm by Helene Curtis, \$10

No rollers, no pincurls, ever again!

Jeigu jūs dar nebandėte mūsų salono, jūs pra-
randate puikų grožio pažinimą. Niekas nėra ką jūs
galėtumėte prarasti — ir jeigu jūs neesate patenkinta
mūsų stiliumi, sąskaita nebus pristatyta.

Penktadienį ir šeštadienį 50 c. daugiau

EAST
• 406 Euclid Ave., 2d F. 781-3161
• Southgate, 5899 Warrensville,
663-6346
• Opposite Eastgate, 449-3435
• Severance Center,
382-2600, 382-2569
• Shoregate, 941-6700.
• Mentor, 255-9115, next to Zayre's
Lake Shore Blvd.
• Painesville 357-6129
The New Market

WEST
• Opposite Southland,
845-3400
• Opposite Westgate,
333-6646
• North Olmsted,
777-8686
• Parmatown,
884-6300
• Midway Mall,
Elyria 324-5742
Lorain 232-8020

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

Sol. BIRUTĖ ONA ALEKSAITĖ šį savaitgalį atvyksta iš Bostono ir Clevelande vyks-
tančioje ateitininkų metinėje
šventėje atliks meninę progra-
mą. Plačiau žiūr. skelbime.

RODYS IDOMŲ FILMĄ

Šį penktadienį, balandžio
30 d. 8 v. v. Cleveland Hts.
knygyno patalpose, 2345
Lee Rd. įvyks lietuvių kon-
servatorių susirinkimas ku-
riame bus rodomas filmas
apie probolševikinių ele-
mentų įtaką Amerikos di-
džioje spaudoje ir televizi-

PIRMĄ KARTĄ CLEVELANDE

1976 m. gegužės 1 d., 7:30 val. vak.

Solistės BIRUTĖS O. ALEKSAITĖS (sopranas)

KONCERTAS

DIEVO MOTINOS NUOLATINĖS PAGALBOS
PARAPIJOS SALĖJE, 18022 NEFF ROAD.

Po koncerto — šokiai, grojant R. Strimaičio Orkestrui "Muzika". Užkandžiai ir gėrimai. Įėjimas į koncertą ir šokius \$5.00, \$4.00 ir \$3.00. Visi maloniai kviečiami atsilankyti. Rengia ATEITIES Klubas. Vietos numeruotos. Bilietus iš anksto galima užsisakyti: pas G. Ješmantienę tel. 692-3634, arba G. Vaičiūnienę tel. 464-9513.

joje. Po filmo seks vaišės. Lietuvių visuomenė maloniai kviečiama dalyvauti.

• Ses. Ksavera Emilija Šakėnaitė, pranciškonė, jau virš 12 metų dirbanti katalikų misijoje Amazonės džiunglėse, viešėjo pas savo seserį Bronę Ežerskienę Clevelande.

Ses. Ksavera, prieš karą iš Lietuvos nuvykusi į Prancūziją, kur baigusi gailėst. seserų kursą, kurį laiką dirbo Paryžiaus ligoninėje, o vėliau, vysk. Rev ir kun. dr. F. Bendoraičio įkalbinta išvyko į Brazilijos džiungles, kur kun. Bendoraitis vadovauja katalikų misijos ligoninei ir ses. Ksavera jam talkina, gydant indėnus.

• Genė Bernotienė, gyv. Clevelande, Dirvos atstatymo vajaus komiteto pirminkui dr. V. Bložei įteikė auką 100 dol. Ačiū.

• Rūta Mekešaitė ir Viktoras Degutis praeitą šeštadienį, balandžio 24 d. sukūrė lietuvišką šeimą. Su tuoktuvių apeigos įvyko Naujosios parapijos šventovėje.

• Lietuvių Klubas apie 40 narių balandžio 23 d. buvo nuskridę savaitgalį praleisti į Las Vegas. Ekskursijai vadovavo adv. A. Širvaitis.

• Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando skyrius balandžio 2 d., sekmadienį, šaukia metinį organizacijų

atstovų susirinkimą. Bus renkama nauja valdyba. Pradžią 4 val. p. p. Susirinkimas įvyks Naujosios parapijos mažojoje viršutinėje salėje.

• ALT S-gos Clevelando skyrius Dirvos atstatymo vajaus komitetui, parengimui paremti, įteikė auką 30 dol.

• Vladas Bacevičius, Dirvos foto bendradarbis, sunegalavęs atsigulė ligoninė (Richmond Hospital) ir yra dr. E. Juodėno priežiūroje. Linkime greit pasveikti.

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS

Clevelando šv. Kazimiero lituanistinė mokykla rengia Motinos dienos minėjimą sekmadienį, gegužės 9 d., 11:30 val. D.M.N.P. parapijos salėje. Mokiniai suvaidins vaizdelį "Dovana mamytėi", į kurį įpinta dainos, eilėraščiai, tautiniai šokiai, pianino ir liaudies instrumentų muzika. Vaizdelį režisuoja mokytoja Regina Nasvytienė.

Visi Clevelando lietuviai kviečiami atsilankyti.

CLEVELANDO SIMFONINIO ORKESTRO NARIAI IR RĖMĖJAI ATVYKS Į GRANDINĖLĖS BALIŲ

Clevelando simfoninio orkestro aukų kėlimo maratono metu, loterijon leidžiamų dovanų knygoje, atspausdintas sekantis pranešimas: "Snuikininkas Vitoldas Kušleika ir jo žmona Jean kviečia Jus dalyvauti sykiu su jais lietuviškų liaudies šokių šokėjų Grandinėlės baliuje, šeštadienį, gegužės 8 dieną, Slovėnų Auditorijoje. Jūsų vakaro šeiminiškai bus Raimundas ir Ponia Kudukiai.

Programoje lietuviška vakarienė, baliniai šokiai ir lietuviškų šokių programa". Ši dovana buvo parduota už 100 dolerių.

Grandinėlė kviečia visa Clevelando lietuvių visuomenę dalyvauti jos rengiamame VILLOTINIO baliuje. Stalus galima užsisakyti pas Kazimierą Marcinkevičių telefonu 371-4635 ir pas visus Grandinėlės narių tėvus.

PIANO PAMOKOS

Danielius Gendrikas, baigęs Ohio Valstybinio Universiteto Muzikos fakultetą, duoda privačias piano, akordeono, vargonų ir kitų orkestro instrumentų pamokas. Dėl informacijų prašome skambinti 531-9478.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus galite kreiptis į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

• Praktiškiausia dovana jūsų vaikams ar anūkams — nebrangus State Farm gyvybės draudimas... kuris duoda ne tik reikalingą apsaugą, bet ir kaupia sutaupas ateičiai. Pilnam draudimo patarnavimui kreipkitės pas Kęstutį Gaidžiūną, telef. 289-2128.

WANTED

MINE INSPECTORS

Must have 6 years experience. 2 years which must have been underground in Ohio.

Apply: STATE OF OHIO, DEPT. OF INDUSTRIAL RELATIONS, PERSONNEL OFFICE, 2323 W. 5th Ave., Columbus, Ohio 43204, 614-466-3271. (13-19)

MAINTENANCE MAN

Day shift. Must be able to lay brick and work with concrete. 6 days per week. Call: Mr. Kamms, 8:30 a. m. to 2:30 p. m., Mon. thru Fri.

216-961-6161

RCA 17" Color TV at Superior Savings!

(With Certificates of Deposit)

Limited
offer while
supply
lasts.

- Deposit \$1,800, 44 months maturity and get the TV set now.
- Deposit \$2,700, 29 months maturity and get the TV set now.
- Deposit \$5,000, 15 months maturity and get the TV set now.

(Ask about C.D. plans for larger TV's)

Televisions based on discount certificates of 6½% annual interest • Penalty is imposed for early withdrawals.

Also available are 7¾% C.D.'s for 6-year maturity in \$1,000 units.

Open
Saturdays
Closed
Mondays

Superior Savings

AND LOAN ASSOCIATION

MAIN OFFICE
798 East 185th St.

SUPERIOR OFFICE
6712 Superior Ave.

EUCLID OFFICE
13515 Euclid Ave.

CEDAR OFFICE
14406 Cedar Road
(near Green)

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatingą patarnavimą.

DIRVA

• Emilija Čekienė, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkė, šį savaitgalį skrenda į Los Angeles, kur dalyvaus Dirvos 60 m. jubiliejiname baliuje ir pasakys kalbą.

Balius įvyks gegužės 1 d., šeštadienį, 8 val. vak. Tautinių Namų salėje, 3356 Glendale Blvd., Los Angeles. Meninę programą atliks sol. Janina Čekanauskienė ir pianistė Raimonda Apeikytė. Programai vadovaus Ilona Bužėnaitė. Balių rengia ALT S-gos Los Angeles skyriaus valdyba ir Dirvos vajeaus komitetas.

• Dr. Birutė Paprockienė, velionio dr. Vaclovo Paprocko našlė, Dirvai paremti atsiuntė auką 50 dol. už gražų jos a. a. vyro prisiminimą. Ačiū už auką.

• Kultūros židinys Brooklyne, N. Y., gegužės 9 yra atidaroma lietuvių pranciškonų A. Galdiko vardo dailės galerija. Ta proga yra ruošiamas plati programa. Apie lietuvių dailę kalbės Viktoras Vizgirda. Savo kūrybą skaitys Danguolė Sadūnaitė, Antanas Vaičiulaitis ir Leonardas Andriekus. Lietuvių kompozitorių kūri-

ALT S-GOS CHICAGOS SKYRIUS KVIEČIA VISUS Į PAVASARIO BALIŲ CHICAGOJE

Š. M. GEGUŽĖS 1 D., ŠEŠTADIENĮ,
LIETUVIŲ TAUTINIUOSE NAMUOSE, 6422 SO. KEDZIE AVE.

Programoje: dainininkė JORATĖ TAUTVILAITĖ.

Šokiams gros A. Stelmoko orkestras AŽUOLAS.

Bus turtinga loterija. Karšta vakarienė.

PRADŽIA 7:30 V. V. Auka asmeniui 10 dol. Stalus rezervuoti pas Kremerius, tel. 476-6341 arba Valiukėnus, tel. 434-7270.

nius išpildys Gina Čapkauskienė ir Aldona Kepalaitė.

• Lietuvių Tautinis Akademiniis Sambūris Chicagoje š. m. gegužės 2 d., sekmadienį, 3 val. po pietų šaukia Tautiniuose Namuose metinę sueigą. Sueigos metu prof. dr. Jonas Puzinas skaitys įdomią paskaitą apie Vilnių ir jo reikšmę mūsų tautos kultūriniame ir ekonominiame gyvenime. Nariai ir svečiai maloniai kviečiami minėtoje sueigoje dalyvauti.

Po sueigos bus tradicinė vakarienė.

• Mečys Šimkus, Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdybos pirmininkas nuo balandžio 28 d. išvyko vienam mėnesiui atostogų. Atostogų metu jį pavaduoja vicepirmininkė Audronė Pavilčiūtė, 5532 So. Whipple St., Chicago, Ill. 60629. Telef. 312-434-5491.

• Laisvės žiburiui, radijo programai New Yorke, kuriai vadovauja R. Kezys, suėjo ne 20, bet 10 veiklos metų. Dėl korektūros A. Diržio straipsnio antraštėje (Dirva Nr. 17) atsiprašome.

BOSTONO LIETUVIŲ ŽINIOS

LB Bostono apylin. susirinkimo prezidiumas. Iš kairės: K. Šimėnas, A. Matjoška, A. Lapšys ir K. Bačianskas.

P. Pliksnio nuotr.

LB APYLINKĖS SUSIRINKIMAS

Įvyko A.L.T. Sąjungos namuose balandžio mėn. 10 d. pirmininkavo Al. Lapšys, sekr. Kazys Bačianskas. Kazys Šimėnas perskaitė praėjusio susirinkimo protokolą. Pranešimą apie praėjusių metų valdybos veiklą padarė pirm. A. Matjoška. Visuomeninėje ir kultūrinėje veikloje valdyba kasmet surengia du pagrindinius minėjimus: Baisiojo Birželio išvežimų ir Tautos šventę rugsėjo 8 d. Ypatingai Tautos šventę minima iškilmingai su turininga paskaita apie istorinę Lietuvą ir meninę programą. Apylinkės valdyba glaudžiai bendradarbiauja su visomis vietos lietuvių organizacijomis ir kur reikia iš savo kuklaus izdo reima jų darbus. Virš minėtomis institucijoms praėjusiais metais iš valdybos kasos išmokant 500 dolerių. Apie Bostono jaunimo veiklą pranešė valdybos narys Gytis Žiaugra. Šiuo metu jų sudarytas komitetas rengia programą dalyvauti Jungt. Amerikos Valstybių 200-tų metų Nepriklausomybės suakties šventės minėjime. Susirinkime nutarta birželio 12 d. parapijos bažnyčios salėje rengti Birželio išvežimų minėjimą. Pagrindinę kalbą pakviestas pasakyti kun. dr. L. Andriekus. O Tautos šventės minėjimą rugsėjo mėn. 26 d. Lietuvių Piliečių Klubu auditorijoje. Į apylinkės valdybą išrinkti: A. Matjoška — pirmininkas, Br. Paliulis ir H. Čepas — vicepirm., Br. Kruopis — sekr., St. Augonis ir G. Vaičiūtis — išdin. M. Žiaugra — jaunimo reikalams. Po susirinkimo vyko kavutė ir pašnekėsiai aktualiomis temomis.

RAMOVĖNŲ SIDABRINIS JUBILIEJUS

L.K.V.S. Ramovė Bosto-

no skyrius A. Čapliko bute surengė savo įsisteigimo ir veiklos paminėjimą. Pirmininkavo savanoris-kūrėjas rašyt. St. Santvaras, sekr. savanoris-kūrėjas K. Merkis. Skyriaus pirm. Vl. Bajerčius savo žodyje priminė skyriaus steigėjus ir mirusius narius, kurių yra 15. Jie pagerbtį susikaupimo ir tylos minute. Kultūros ir spaudos reikalų vadovas J. Vizbaras savo apžvalgoje pažymėjo, kad savo 25-rių metų veikloje ramovėnai praturtino Bostono lietuvių kultūrinį gyvenimą rengdami ne tik įspūdingus Karuomenės šventės minėjimus, kurių programą atliko žymieji mūsų solistai bei meno ansambliai, chorai, bet drauge rengė literatūros vakarus, dramos vaidinimus, radijo vaizdelius, Joninių išvažiavimus į gamtą, suvažiavimus su kitais kaimyniniais skyriais. Rašė rezoliucijas ir laiškus Jungtinių Amerikos Valstybių senatoriams ir kongresmanams, prašydami paramos Lietuvos laisvės bylai vesti. Rėmė lietuvišką periodinę spaudą ir kultūrinės bei politinės organizacijas aukomis. Prižiūri savo mirusių narių kapus.

Pobūvio metu kultūros reikalų vadovo buvo įrekomenduota į magnetines juosteles ne tik svečių sveikinimai ir pasisakymai, bet taip pat daugumos savanorių?kūrėjų chakteringesni atsiminimai iš nepriklausomybės kovų. Čia vertingus atsiminimus papasakojo kpt. P. Janavičius, buvęs batalijono vadu prie Ašmenos ir Vileikos ir ltn. St. Griežė-Jurgelevičius Varėnos fronte. Gražų žodį ramovėnams pasakė rašyt. St. Santvaras, žurn. Jurgis Jašinskas, Naujosios Anglijos šaulių rinktinės pirm. J. Stašaitis, Br. Bajerčius ir kiti.

J. V. Sūduvas

PADĖKA

A. A.

ANELĖ MULIOLIENĖ

mirė 1976 m. kovo 13 d. Palaidota kovo mėn. 16 d. Visų Sielių kapinėse, Clevelande.

Nuoširdžiai dėkojame klebonui kun. G. Kijauskui, S. J. už maldas ir jautrų žodį koplyčioje, už šv. Mišias su kun. P. Dziegoraičiu bažnyčioje. Kun. J. Kidykui už palydėjimą į kapines.

Žalgirio šaulių kuopos pirmininkui muzikui A. Mikulskiui už atsisveikinimo žodį koplyčioje; sesėms šaulėms už garbės sargybą prie karsto, o ypatingai už Lietuvos žemės žiupsnelį ir trispalvę, kuri puošė jos karstą.

Visiems aukojusiems šv. Mišias už jos sielą, už auksą jamžinimui jos vardo Lietuvių Fonde, ir už gėles. Taip pat, nuoširdus ačiū už pareikštą mums užuojautą žodžiu, raštu bei spaudoje; ir taip gausiai dalyvavusiems laidotuviuose, koplyčioje ir palydėjusiems į amžiną jos poilsio vietą — kapus. V. Bacevičiui už laidotuvių nuotraukas. Atleiskite, jei kam nors tinkamai nepadėkote.

Nuoširdus ačiū visiems,

nuliūdę vyras Ignas,
sūnūs Vytautas ir Algirdas,
duktė Danutė ir šeimos

MONIKA

GALBUOGYTĖ-SABATAITIENĖ

gyvenusi Clevelande ir Hollywood, Fla., po sunkios ligos mirė 1976 m. balandžio 17 d. 1:30 val. po pietų. Velionė paliko dideliame nuliūdime vyrą dr. Zigmą Sabataitį, dukrą Nijolę M. Levenson bei vyrą, sūnų dr. Gintautą Z. Sabataitį su šeima, brolių mok. Stasį Galbuogį, Chicagoje ir brolių Joną Galbuogį gyv. Lenkijoje. Buvo palaidota iš šv. Jurgio katalikų bažnyčios Clevelande Visų Sielių kapinėse 1976 m. balandžio 21 d.

A. + A.

MONIKAI SABATAITIENEI

mirus, jos vyrui dr. ZIGMUI SABATAIČIUI, sūnui dr. GINTAUTUI SABATAIČIUI ir dukrai NIJOLEI LEVENSON reiškiamo gilią užuojautą

Danielius ir Roma
D e g e s i a i

PARAMA DIRVAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis aukojo Dirvai šie asmenys:

A. Reventas, Woodhaven 2.00
M. Smelstorių, Euclid, O. 2.00
H. Janužys,
Morgan Hill, Ca. 2.00
I. Kalinauskas, Toronto 2.00
V. Janulaitis, Chicago ..20.00
LB Pietų New Jersey
Apylinkė 7.00
J. Sabaliauskas,
Peterson, N. J. 6.00
A. Karaitis,
Union Pier, Mi. 7.00
A. Čepulis, Philadelphia 2.00
J. Kregždė, Cincinnati ..10.00
P. Bakūnas, Baltimore .. 5.00
A. Baltaragis, Cicero, Ill. 7.00
J. Černis,
W. Bloomfield, Mi. 2.00
J. Janulis, Cleveland 7.00
J. Jasinevičius, Cleveland 7.00
J. Ramonas,
Orland Park, Ill. 7.00
JAV LB Krašto
Valdyba Philadelphia ..25.00
B. Vaičiūtis, Winnipeg ..30.00
O. Kremeris, Chicago 7.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.